

**SALDUS RAJONA
PAMPĀĻU PAGASTA
TERITORIJAS PLĀNOJUMS**

**TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN
APBŪVES NOTEIKUMI**

1. pielikums

**DABAS LIEGUMA „SĀTIŅU DĪKI”
DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS**

Pampāļu pagasta padome

2005

IEVADS	3
KOPSAVILKUMS	4
1. APRAKSTS	6
1.1. TERITORIJAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS	6
1.2. VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA PAR TERITORIJU	12
1.3. TERITORIJAS FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS	15
1.4. TERITORIJAS BIOĻĢISKAIS RAKSTUROJUMS	18
1.5. TERITORIJAS SOCIĀLEKONOMISKAIS RAKSTUROJUMS	24
1.6. BIBLIOGRĀFIJA.....	27
2.1. TERITORIJA KĀ VIENOTA DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	29
2.2. BIOTOPĪ KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA, TO SOCIĀLEKONOMISKĀ VĒRTĪBA UN TOS IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	29
2.3. SUGAS KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA, TO SOCIĀLEKONOMISKĀ VĒRTĪBA UN TĀS IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	30
2.5. TERITORIJAS VĒRTĪBU APKOPOJUMS UN PRETNOSTĀTĪJUMS	32
3. TERITORIJAS SAGLABĀŠANAS MĒRĶI	33
3.1. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS ILGTERMIŅA MĒRĶI	33
3.2. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS ĪSTERMIŅA MĒRĶI PLĀNĀ APSKATĪTĀJAM APSAIMNIEKOŠANAS PERIODAM.....	33
4. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI	34
4.1. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI.....	34
4.2. IETEICAMĀIS TERITORIJAS ZONĒJUMS.....	39
5. PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA	41
5.1. PLĀNA IEVIEŠANAS PRAKTISKIE ASPEKTI.....	41
5.2. PLĀNA ATJAUNOŠANA	41
5.3. NEPIECIEŠAMIE GROZĪJUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ	42
5.4. IETEIKUMI INDIVIDUĀLAJIEM AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMIEM.....	42

Ievads

Dabas aizsardzības plānu (DAP) dabas liegumam “Sātiņu dīķi” 2002. gadā izstrādāja SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*” pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) pasūtījuma.

Darbs pie dabas aizsardzības plāna izstrādes tika veikts atbilstoši likumam “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, Ministru kabineta noteikumiem “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2002. gada 4. jūlija rīkojumam Nr. 120 “Par ieteikumiem dabas aizsardzības plānu izstrādāšanai” un VARAM Dabas aizsardzības departamenta norādījumiem. Uz sagatavotā DAP pamata izstrādāti priekšlikumi dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrādei.

Izstrādājot DAP, tika ņemtas vērā ne tikai dabas aizsardzības prasības, bet arī teritorijas apsaimniekotāju intereses. Lai apkopotu ierosinājumus no ieinteresētajām pusēm un informētu tās par dabas aizsardzības plānu nepieciešamību un nozīmi, DAP izstrādes sākumā Novadnieku pagasta padomē tika organizēta informatīva sanāksme. Nobeidzot darbu, tika organizēta DAP publiskā apspriešana.

DAP dabas liegumam ir izstrādāts, lai saglabātu tajā esošās vērtības, saskaņojot dabas aizsardzības vajadzības ar sabiedrības ekonomiskajām interesēm. Izstrādājot DAP, tika izveidots īpaši aizsargājamās dabas teritorijas zonējums, t.i. tika noteiktas teritorijas ar dažādiem apsaimniekošanas režīmiem. Noskaidrotas ar teritorijas apsaimniekošanu saistītās problēmas, teritoriju apdraudošie faktori, un noteikti apsaimniekošanas mērķi, uzdevumi un turpmākās darbības.

Dabas lieguma “Sātiņu dīķi” galvenās dabas vērtības ir lielā putnu sugu daudzveidība un tiem piemērotās dzīvotnes.

DAP tapšanā izmantoti gan jau esošie dati par teritoriju (sk. izmantotās literatūras sarakstu), gan jauni dati, kas iegūti apsekojot teritoriju 2002. gadā. Teritoriju apsekojuši dažādu nozaru biologi (botāniķi, entomologs, herpetologs, ornitologs) un vides zinātnu speciālisti.

Kopsavilkums

Šī dabas aizsardzības plāna ilgtermiņa mērķiem - teritorijas nozīmes aizsargājamo sugu un biotopu saglabāšanā uzturēšanai, lieguma putnu bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai un lieguma zemes īpašnieku iespējas veikt savas zemes ilgtspējīgu apsaimniekošanu nodrošināšanai - pakārtotie mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam ir:

- aizsargājamo biotopu un sugu (īpaši plēsīgo putnu) dzīvotņu aizsardzība;
- atklātu ūdens platību saglabāšana dīķos;
- pļavu un ganību saglabāšana un uzturēšana;
- teritorijas padziļinātas izpētes un monitoringa uzsākšana;
- vietējo iedzīvotāju izpratnes un atbalsta veicināšana DAP prasību ievērošanā un ieviešanā (sīkāk – 3. nodaļā).

Lielākā teritorijas vērtība (teritorijas apraksts un novērtējums – 1. un 2. nodaļā) ir lielā putnu sugu daudzveidība, ko lielākoties piesaista teritorijā esošie zivju dīķi.

Kā vērtīgs biotops, nozīmīga putnu ligzdošanas vieta, teritorija iekļauta Pasaules Dabas fonda (WWF) Latvijas dabas aizsardzības plāna vērtīgo vietu sarakstā un “CORINE biotopes” projekta vietu sarakstā. Teritorija ir atzīta par perspektīvu teritoriju Ramsāres konvencijas vietu sarakstam.

Kopumā liegumā ir vidēja biotopu daudzveidība, kas būtiski ietekmē arī faunas un floras daudzveidību. Īpaši aizsargājamām dzīvnieku sugām, kas saistītas ar sausajiem biotopiem vai atklātās vietās dzīvojošiem, teritorija nav labvēlīga.

Lai saglabātu teritorijā esošās dabas vērtības un izveidotu tām piemērotu apsaimniekošanas režīmu, izstrādāts teritorijas zonējums. Izdalītas trīs funkcionālās zonas: stingrā režīma zona, regulējamā režīma zona un sezonas lieguma zona (3. pielikums).

Stingrā režīma zonā aizliegts:

- veikt jebkādu mežsaimniecisko darbību, izņemot ugunsdrošības pasākumus un bīstamo koku novākšanu;
- grāvju rakšana;
- ceļu būve un to remonts;
- mežacūku barotavu ierīkošana;
- medību torņu ierīkošana un izmantošana no 1.februāra līdz 1.augustam.

Regulējamā režīma zonā aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.septembrim, izņemot ugunsdrošības pasākumus, bīstamo koku novākšanu, meža kultūru ierīkošanu un lauksaimniecības zemju apmežošanu.

Sezonas lieguma zonā paredzēts aizliegt veikt mežsaimniecisko darbību laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.septembrim, izņemot ugunsdrošības pasākumus, bīstamo koku novākšanu, meža kultūru ierīkošanu un lauksaimniecības zemju apmežošanu.

Pirms mežsaimniecisko darbu uzsākšanas visā teritorijā jāveic mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācija.

Sezonas lieguma zonā atļautas:

- visa veida cirtes;

- meža mākslīga atjaunošana, arī aizaugušo lauksaimniecības zemju apmežošana;
- zemju transformācija, izņemot dīķu zemes, apmežošanas, un infrastruktūras attīstības nolūkos tikai pēc pagastu detālplānojuma izstrādāšanas un mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācijas.

Visā lieguma teritorijā paredzēti arī citi mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, kas sīkāk aprakstīti nodaļā 4.1.

Aizliegtas ūdensputnu medības vairākos dīķos (sk. 4. nodaļu). Pārējos dīķos ūdensputnu medības atļautas no atklāšanas dienas līdz 15.septembrim. Jebkāda veida medības aizliegtas Saldus virsmežniecības Sesiles mežniecības 313., 314., 321., 323., 324. kvartālos no 1. februāra līdz 1. novembrim, bet 322. – visu gadu.

Lai nodrošinātu teritorijā noteiktā režīma ievērošanu, svarīgi ir informēt par teritorijas pastāvēšanu un tās robežām. Informāciju par teritoriju iespējams izvietot uz īpašiem informatīvajiem stendiem, un dabas lieguma robežas nepieciešams dabā iezīmēt ar informatīvajām zīmēm, kā to paredz Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK noteikumi Nr. 354).

Vēlams turpināt niedru pļaušanu dīķos, izvēcot nopļautās niedres, kā arī krūmu izciršanu ap dīķiem (sīkāk – 4. nodaļā).

Jūras ērgļa, kas ir nometnieks, ligzdošanas rajonā ar vairākām ligzdām, ko pāris pa laikam maina, un nakšņošanas vietās nosakāmi medību ierobežojumi (4.2. nodaļa). Šie putni sāk atjaunot ligzdu jau februārī, jo ligzdošanas periods ir salīdzinoši garš. Tos traucē medības, kas notiek ziemas periodā ar dzinējiem un pavasarī (piemēram sloku medības). Šī teritorija ir arī nozīmīga teritorija vairākām plēsīgo dzīvnieku sugām.

Dabas lieguma teritorijā nepieciešams veikt regulāru monitoringu, lai izvērtētu veikto apsaimniekošanas pasākumu piemērotību apsaimniekošanas mērķu sasniegšanai. Ja monitoringa rezultātā atklājas, ka apsaimniekošanas pasākumi nav piemēroti, tie jāmaina, kā arī jāiestrādā izmaiņas DAP.

Par teritorijas stingrā režīma zonu jānodrošina minimāla informācijas pieejamība. Nav pieļaujama dabas lieguma stingrā režīma zonas kā tūrisma objekta popularizēšana, jo teritorija pēc tajā sastopamo sugu sastāva nav piemērota izglītošanai. Attiecībā uz pārējo teritorijas daļu var piemērot aktīvu popularizēšanu, sekojot vai tas neietekmē arī stingrā režīma zonu un attiecīgi reaģējot.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika periodam no 2003. līdz 2008. gadam. Plāna atjaunošana veicama 2008. gadā.

Dabas aizsardzības plānu (DAP) dabas liegumam “Sātiņu dīķi” 2002. gadā izstrādāja SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*” pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) pasūtījuma.

1. Apraksts

1.1. Teritorijas juridiskās saistības

1.1.1. Latvijas normatīvie dokumenti

Vides un dabas aizsardzība

Likums **“Par vides aizsardzību”** (06.08.1991. grozījumi 22.05.1997. un 20.12.2001.) nosaka resursu ilgtspējīgu izmantošanu, valsts pārvaldes institūciju un pašvaldību institūciju kompetenci vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, Latvijas Republikas iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi, Latvijas Republikas iedzīvotāju pienākumus vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, sabiedrības tiesības saņemt vides informāciju un piedalīties ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā.

Likums **“Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”** (02.03.1993. grozījumi 30.10.1997. un 28.02.2002.) definē aizsargājamo teritoriju kategorijas un nosaka nepieciešamību tām izstrādāt dabas aizsardzības plānus, individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

“Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumi Nr.354, 21.10.1997.) – nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, pieļaujamo un aizliegto darbību veidus tajās.

“Noteikumi par dabas liegumiem” (MK noteikumi Nr. 212, 15.06.1999.) nosaka dabas liegumu robežas un teritoriju aizsardzības statusu.

“Līgumu slēgšanas kārtība īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības nodrošināšanai” (MK noteikumi Nr. 247, 25.07.2000.) nosaka līgumu slēgšanas kārtību īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības, izmantošanas un dabas aizsardzības plāna prasību ievērošanas nodrošināšanai.

“Sugu un biotopu aizsardzības likums” (16.03.2000.) regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību. Likums nosaka valsts pārvaldes un institūciju kompetenci un zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā.

“Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (MK noteikumi Nr. 396, 14.11.2000.) nosaka sugu sarakstu, kurā iekļautas apdraudētās, izzūdošās vai retās sugas, vai arī sugas, kuras apdzīvo specifiskus biotopus.

“Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (MK noteikumi Nr. 421, 05.12.2000.) nosaka biotopu sarakstu, kurā iekļauti apdraudēti vai reti biotopi.

“Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” (MK noteikumi Nr. 45, 30.01.2001.) definē mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību un to aizsardzības nosacījumus.

Zemkopības ministrijas instrukcija Nr. 7 **“Meža biotopu, kuriem izveidojami mikroliegumi, noteikšanas metodika”** (09.11.2001.). Instrukcija izstrādāta, pamatojoties uz **“Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem”**. Saskaņā ar šo instrukciju, juridisko aizsardzības statusu iegūst tā sauktie atslēgas biotopi.

“Noteikumi par zaudējumu atlīdzību par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu” (MK noteikumi Nr. 117, 13.03.2001) nosaka zaudējumu atlīdzināšanas kārtību, atlīdzības lielumu un sugu sarakstu, par kuru iznīcināšanu jāatlīdzina zaudējumi.

“Kārtība, kādā zemes lietotājiem nosakāmi zaudējuma apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamām nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītiem būtiskiem postījumiem” (MK noteikumi Nr. 345, 31.07.2001.) nosaka zaudējumu pieteikšanas, novērtēšanas un kompensāciju izmaksas kārtību.

“Meža likums” (24.02.2000), likuma mērķis ir regulēt visu Latvijas mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem garantējot vienādas tiesības, īpašumtiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus.

“Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā” (MK noteikumi Nr.189, 08.05.2001.) nosaka vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā.

“Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs” (MK noteikumi Nr.152, 09.04.2002.) nosaka galvenās cirtes un kopšanas cirtes kritērijus, kārtību mežaudzes atzīšanai par neproduktīvu, slimību inficēto vai kaitēkļu invadēto koku ciršanas kārtību, cirsmu izveidošanas kārtību, koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.

“Meža atjaunošanas noteikumi” (MK noteikumi Nr 354, 10.10.2000.) nosaka meža atjaunošanas termiņus atsevišķiem meža augšanas apstākļu tipiem, kritērijus, pēc kuriem mežaudzi atzīst par atjaunotu un atjaunotās mežaudzes (jaunaudzes) kopšanas pārbaudes kritērijus.

“Noteikumi par meža aizsardzības pasākumiem un ārkārtas situāciju izsludināšanu mežā” (MK noteikumi Nr. 217, 29.05.2001.) nosaka meža aizsardzības pasākumus, to izpildes kārtību un termiņus, kārtību, kādā izsludināmas ārkārtas situācijas sakarā ar meža ugunsgrēku izplatīšanos, meža kaitēkļu savairošanos un slimību izplatīšanos masveidā.

“Meža zemes transformācijas kārtība” (MK noteikumi Nr. 94, 27.02.2001.) nosaka meža zemes transformācijas nosacījumus un meža zemes transformācijas atļaujas saņemšanas kārtību, kā arī valstij nodarīto zaudējumu aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību par dabiskās meža vides iznīcināšanu transformācijas dēļ.

“Kārtība, kādā aprēķināmi mežam nodarītie zaudējumi” (MK noteikumi Nr. 370, 24.10.2000.) nosaka kārtību, kādā aprēķināmi mežam nodarītie zaudējumi, kuri radušies, pārkāpjot meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu prasības.

“Kārtība koku ciršanai ārpus meža zemes” (MK noteikumi Nr. 416, 28.11.200.) nosaka kārtību koku ciršanai ārpus meža zemes, t. sk. to, ka īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās

ārpus meža zemes esošo koku ciršanu saskaņo ar attiecīgās administratīvās teritorijas reģionālo vides pārvaldi un vietējo pašvaldību.

Aizsargjoslas

“Aizsargjoslu likums” (05.02.1997., grozījumi 12.04.2002.) likums nosaka aizsargjoslu veidus un funkcijas, aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus, uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību, saimnieciskās darbības parobežojumus aizsargjoslās. Aizsargjoslu uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošināt to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes .

“Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika” (MK noteikumi Nr. 284, 04.08.1998.) regulē aizsargjoslu noteikšanas kārtību, apzīmēšanu dabā, vides aizsardzības prasības aizsargjoslās.

Nemeža zemes

“Lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācijas nosacījumi un zemes transformācijas atļauju izsniegšanas kārtība” (MK noteikumi Nr. 385, 01.09.2001.) nosaka lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācijas nosacījumus, kas jāievēro, lauksaimniecībā izmantojamo zemi pārveidojot par lauksaimniecībā neizmantojamu zemi, un zemes transformācijas atļaujas izsniegšanas kārtību.

Medības, makšķerēšana

“Medību likums” (01.06.1995., grozījumi 05.06.1997. un 16.03.2000.) nosaka medību saimniecības pamatnoteikumus Latvijas Republikā.

“Medību noteikumi” (MK noteikumi Nr. 251, 08.08.1995., grozījumi 07.10.1997.) nosaka medīšanas termiņus medījamām sugām un nepieciešamo medību dokumentāciju.

“Zvejniecības likums” (12.05.1995., grozījumi 01.10.1997., 29.10.1998., 17.02.2000., 18.10.2001.) regulē Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu, teritoriālo jūras ūdeņu un ekonomiskās zonas ūdeņu zivju resursu iegūšanu, izmantošanu, pētīšanu, saglabāšanu, pavairošanu un uzraudzīšanu.

“Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību” (MK noteikumi Nr 433, 12.12.2000.) nosaka publisko ūdenstilpju (ezeru, upju un ūdenskrātuvju) nomas kārtību, kā arī to upju nomas kārtību, kurās zvejas tiesības pieder valstij; kārtību, kādā zivju resursu pārzināšanu nodod pašvaldībai; rūpnieciskās zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību izmantošanas un izsoles kārtību ūdenstilpēs un Latvijas Republikas teritoriālajos un ekonomiskās zonas ūdeņos Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī, kā arī starptautiskajos ūdeņos; maksu un tai piemērojamos atvieglojumus par rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanu.

Iznomājot ūdenstilpes, kuras atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, jāievēro šo teritoriju vispārējie un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāni.

“Noteikumi par rūpniecisko zveju iekšējos ūdeņos” (MK noteikumi Nr 3, 02.01.2001.) nosaka kārtību, kādā fiziskās un juridiskās personas drīkst nodarboties ar rūpniecisko zveju Latvijas Republikas iekšējos ūdeņos, izņemot ūdeņus, kas tiek izmantoti tikai specializētai zivkopībai un mākslīgai zivju pavairošanai.

Zveja īpaši aizsargājamās dabas teritorijās notiek saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, dabas aizsardzības plāniem un šiem noteikumiem.

“Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” (MK noteikumi Nr. 188, 08.05.2001.) nosaka kārtību, kādā tiek noteikti un kompensēti saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītie zaudējumi.

Noteikumi par zvejas tiesību izmantošanu privātajos ūdeņos (MK noteikumi Nr. 453, 15.12.1998.) nosaka kārtību, kādā izmantojamas zvejas tiesības privātajos ūdeņos - ezeros, upēs un ūdenskrātuvēs vai privātajā īpašumā esošajās attiecīgo ūdenstilpju daļās. Privātajos ūdeņos, kuri atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, jāievēro attiecīgo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

“Licencētas amatierzvejas – makšķerēšanas kārtība Latvijas Republikas ūdeņos” (MK noteikumiem Nr 349, 15.09.1998.) nosaka kārtību, kādā veicama licencētās amatierzvejas - makšķerēšanas, arī licencēto zemūdens medību un licencētās vēžošanas - ieviešana un kontrole, kā arī konkrētās ūdenstilpes licencētās makšķerēšanas nolikuma izstrāde.

Šie noteikumi attiecināmi uz visām Latvijas Republikas iekšējām ūdenstilpēm, arī iznomātām un privātām, kā arī jūras piekrastes ūdeņiem, izņemot ūdeņus, kas tiek izmantoti specializētai zivkopībai un mākslīgai zivju pavairošanai.

“Makšķerēšanas noteikumi” (MK noteikumi Nr. 67, 13.02.2001.) nosaka kārtību, kādā fiziskās personas var nodarboties ar amatierzveju — makšķerēšanu, kā arī ar zemūdens medībām, vēžu un citu ūdens bezmugurkaulnieku ieguvī rekreācijas vai sporta nolūkā ar šajos noteikumos atļautiem makšķerēšanas rīkiem Latvijas Republikas ūdeņos. Makšķerēšana īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ūdeņos notiek saskaņā ar šiem noteikumiem un attiecīgo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

Tūrisms

“Tūrisma likuma” (17.09.1998., grozījumi 07.10.1999. un 24.01.2002.) mērķis ir radīt tiesisku pamatu tūrisma nozares attīstībai Latvijā, noteikt kārtību, kādā valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības un uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) darbojas tūrisma jomā, un aizsargāt tūristu intereses, likums definē dabas tūrisma.

Teritoriju plānojumi, īpašuma lietas

“**Teritorijas attīstības plānošanas likuma**” (30.10.1998.) mērķis ir nodrošināt teritorijas attīstības plānošanas sistēmas izveidošanu, kas veicinātu ilgtspējīgu attīstību valstī.

“**Noteikumi par teritorijas plānojumiem**” (MK noteikumi Nr. 423, 05.12.2000.) nosaka teritorijas plānojumu izstrādāšanas, saskaņošanas, spēkā stāšanās, apturēšanas, grozīšanas, sabiedriskās apspriešanas un ievērošanas pārraudzības kārtību, kā arī nacionālā līmeņa teritorijas attīstības plāna saistošās daļas.

Rajona plānojumā ietver šādu informāciju:...

šo noteikumu 10.6.6.apakšpunktā minētās rajona nozīmes teritorijas (īpaši aizsargājamās dabas teritorijas) (esošās un plānotās) ar to funkcionālajām zonām atbilstoši dabas aizsardzības plāniem.

Plānojumu izstrādā, pamatojoties uz šādiem dokumentiem:...

īpaši aizsargājamo dabas un kultūrvēsturisko teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un dabas aizsardzības plāniem.

Likuma “**Par zemes lietošanu un zemes ierīcību**” (21.06.1991., grozījumi 27.04.1993. un 10.11.1994.) uzdevums ir aizsargāt zemes lietotāju tiesības un regulēt zemes lietošanas un zemes ierīcības pamatnoteikumus.

Zemes lietotājiem ir pienākums:...

1) nodrošināt zemes izmantošanu atbilstoši tiem mērķiem un noteikumiem, kādi paredzēti, to piešķirot;...

8) aizsargāt dabas un kultūrvēsturiskos pieminekļus, ievērot īpaši aizsargājamo dabas objektu un to aizsargjoslu izmantošanas režīmu.

“**Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un sistematizācijas kārtība**” (MK noteikumi Nr. 344, 31.07.2001.) reglamentē kārtību, kādā nosakāmi un sistematizējami nekustamā īpašuma lietošanas mērķi.

Likums “**Par nekustamā īpašuma nodokli**” (17.06.1997., grozījumi 13.11.1997., 21.10.1998., 21.01.1999., 25.11.1999. un 23.11.2000.) nosaka nodokļu aprēķināšanas un maksāšanas kārtību, nodokļu atvieglojumus.

Ar nekustamā īpašuma nodokli neapliet:...

5) zemi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kurās ar likumu aizliegta saimnieciskā darbība, un šajās teritorijās esošās dabas aizsardzībai izmantojamās ēkas.

Līdz 2003.gada 31.decembrim ar nodokli neapliet ēkas un būves, kuras:...

3) izmanto dabas aizsardzības vajadzībām.

“**Lauku apvidu zemes kadastrālās vērtēšanas noteikumi**” (MK noteikumi Nr. 341, 31.07.2001.) nosaka vienotu kārtību, kādā veicama lauku apvidu zemes kadastrālā vērtēšana, zemes kadastrālās vērtības samazināšanas kārtību, ņemot vērā aprūtinājumus, kas ierobežo zemes izmantošanu.

Pašvaldību teritorijās, kurās nav izstrādāti zemes vērtību zonējumi zemes vienībai, kurai ir reģistrēti zemes izmantošanas ierobežojumi, zemes kadastrālo vērtību samazina.

Ja mežaudzei ir saimnieciskās darbības ierobežojumi (ciršanas ierobežojumi), meža zemes kvalitātes novērtējumu samazina:

par 100 %, ja aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte;

par 50 %, ja aizliegta galvenā cirte vai kailcirte.

Zemes vienībai, kurai reģistrēti zemes izmantošanas ierobežojumi, zemes kadastrālo vērtību samazina

“Nekustāmā īpašuma kadastrālās vērtības aktualizācijas kārtība” (MK noteikumi Nr. 343, 31.07.2001.) nosaka kārtību, kādā aktualizējama īpašuma kadastrālās vērtība, ja tā mainījiesies.

“Būvniecības likums” (30.08.1995., grozījumi 27.02.1997., 01.10.1997. un 07.03.2002.) nosaka būvniecības dalībnieku savstarpējās attiecības, kā arī viņu tiesības un pienākumus būvniecības procesā un atbildību par būvniecības rezultātā tapušās būves atbilstību tās uzdevumam, ekonomiskajam izdevīgumam, paredzētajam kalpošanas ilgumam un attiecīgajiem normatīvajiem aktiem, kā arī valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju kompetenci attiecīgajā būvniecības jomā.

Būvniecības ierobežojumus atsevišķos zemes gabalos reglamentē likumi, Ministru kabineta noteikumi, vietējās pašvaldības teritorijas plānojums un detālais plānojums. Būvniecības ierobežojumus var nostiprināt zemesgrāmatās kā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumus.

1.1.2. Starptautiskās saistības

Riodežaneiro konvencija **“Par bioloģisko daudzveidību”**.

Šīs konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana.

Bonnas konvencija **“Par migrējošo savvaļas dzīvnieku aizsardzību”**.

Konvencijas uzdevums ir migrējošo sugu saglabāšana un šim mērķim lietojamo pasākumu saskaņošana starp areāla valstīm, un, kur tas iespējams, sevišķu uzmanību veltot tām migrējošām sugām, kuru aizsardzības statuss ir nelabvēlīgs kā arī veicot pasākumus, kas nepieciešami šādu sugu vai to dzīves vides saglabāšanai.

Bernes konvencija **“Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu”**.

Šīs Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpaša uzmanība pievērsta apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām.

Direktīva par savvaļas putnu aizsardzību 79/409/EEC.

Direktīva pieņemta, lai saglabātu migrējošo sugu populācijas tādā līmenī, kas atbilst īpašajām ekoloģiskajām, zinātniskajām un kultūras prasībām, tai pašā laikā ņemot vērā ekonomiskās un rekreācijas vajadzības, vai lai regulētu šo sugu populāciju lielumu atbilstībā šim līmenim. Daudzas savvaļas putnu sugas, kuras dabiski sastopamas Eiropas teritorijā, skaitliski samazinās, dažos gadījumos tas notiek ļoti strauji, un tas rada nopietnus draudus vides aizsardzībai, īpaši tādēļ, ka tiek apdraudēts bioloģiskais līdzsvars.

Direktīva par sugu un biotopu aizsardzību 92/43/EEC.

Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu un faunas un floras aizsardzību. Tā nosaka, ka programmas Natura 2000 ietvaros jāizveido Vienotais Eiropas ekoloģiskais tīkls, kurš aptver īpaši aizsargājamās teritorijas. Šim tīklam jānodrošina, dabisko biotopu tipu un attiecīgo sugu biotopu saglabāšanu, vai kur tas nepieciešams, labvēlīgā aizsardzības statusā atjaunošanu to dabiskās izplatības areāla robežās.

1.1.3. Īpašuma tiesības

Lieguma teritorijā zemes kadastra numuri piešķirti 90 zemes vienībām, no kurām 80 ir privātas. Valstij pieder 48% lieguma teritorijas zemju (1801 ha).

Ar īpašnieku statusu, īpašumu kadastru numuriem un atrašanās vietu var iepazīties 1. pielikumā.

1.2. Vispārēja informācija par teritoriju

1.2.1. Atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātes

Dabas liegums „Sātiņu dīķi” atrodas Dienvidkurzemē, Saldus rajonā. Teritorijas platība 3757 ha. Ģeogrāfiskās koordinātes Latvijas koordinātu sistēmā (LKS – 92):

x koordināte – 395000 m;

y koordināte - 275500 m.

Lieguma teritorija atrodas četros pagastos (1. att.):

- Novadnieku (1850 ha vai 49 %),
- Zirņu (1110 ha vai 29%),
- Kursīšu (287 ha vai 8%),
- Pampāļu (510 ha vai 14%).

Liegums sastāv no divām 3516 ha un 241 ha lielām tuvu esošām teritorijām. Lieguma teritorijai cauri iet ceļš Saldus – Sesile – Pampāļi.

1.2.2. Esošais teritorijas zonējums

Teritorijai līdz šim zonējums nav izveidots.

1.2.3. Apsaimniekošanas infrastruktūra

Dabas lieguma “Sātiņu dīķi” pārvaldi realizē Saldus rajona Novadnieku, Kursīšu, Pampāļu un Zirņu pagastu padomes. Teritorijas pārvaldi koordinē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

Lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas valsts kontroli īsteno Liepājas reģionālā vides pārvalde un Vides valsts inspekcija.

Valsts meža dienesta Saldus virsmežniecības Sesiles, Pampāļu un Kursīšu mežniecības uzrauga normatīvo aktu, kuri regulē meža apsaimniekošanu un izmantošanu, ievērošanu, realizē atbalsta programmas ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai.

Teritorijā ir aptuveni 80 privāto zemju īpašnieki. Lielu daļu teritorijas apsaimnieko paju sabiedrība "Sātiņi – S", kas nodarbojas ar dīķsaimniecību.

Valsts meža īpašnieka funkcijas meža apsaimniekošanā un aizsardzībā veic valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" Dienvidkurzemes mežsaimniecība.

1.2.4. Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

Sātiņu dīķiem dabas lieguma statuss piešķirts, pamatojoties uz tā ornitoloģiskajām vērtībām. Sākotnēji izveidots vietējas nozīmes dabas liegums, bet pašreizējo statusu liegums ieguvis 1999. gadā. Pašlaik "Sātiņu dīķi" ir valsts nozīmes dabas liegums, ko aizsargā MK noteikumi Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem".

Kā vērtīgs biotops, nozīmīga putnu ligzdošanas vieta, teritorija iekļauta Pasaules Dabas fonda (WWF) Latvijas dabas aizsardzības plāna vērtīgo vietu sarakstā (Dabas aizsardzības plāns Latvijai 1992) un "CORINE biotopes" projekta vietu sarakstā (Opermanis u.c. 1997). Teritorija ir atzīta par perspektīvu teritoriju Ramsāres konvencijas vietu sarakstam. Sātiņu zivju dīķi ir arī putniem starptautiski nozīmīga vieta.

Teritorijā atrodas vairāki zivju dīķi. Daļa dīķu jau pastāv kopš Latvijas brīvvalsts laikiem (20. gadsimta trīsdesmitajiem gadiem). Pēckara gados dīķsaimniecību turpināja paplašināt. Sākotnēji dīķos audzēja gan zivis, gan pīles, taču vēlāk nodarbojās tikai ar zivsaimniecību. Kopš 90 – to gadu sākuma dīķi tika privatizēti. Šobrīd to platības ir samazinājušās, taču joprojām lielākajā daļā dīķu nodarbojas ar zivsaimniecību.

Sastopamas meža platības, kā arī savulaik lauksaimniecībā izmantotās zemes, kultivēti zālāji. Daļa lauksaimniecības zemju vairs netiek apsaimniekotas, tās aizaug ar krūmiem.

Pēdējos gados novērojamas lauksaimnieciskas aktivitātes zemēs ap Janaišiem. Pļavas ap Birzniekiem un Tauriņiem tiek ganītas un pļautas, pārējās lauksaimniecībā izmantotās zemes lieguma teritorijā netiek izmantotas, tās aizaug ar krūmiem, vietām vēl atrodami pļavu fragmenti.

1.2.5. Kultūrvēsturiskais raksturojums

Dabas lieguma teritorijā ievērojamu kultūrvēsturisku objektu nav.

1.2.6. Kartogrāfiskais materiāls par teritoriju

SIA *Estonian, Latvian & Lithuanian Environment* (ELLE) dabas aizsardzības plāna kartogrāfisko datu apstrādē izmantoja ģeogrāfisko informācijas sistēmu (GIS) vienu no jaunākajām datorprogrammām 'ArcGIS 8'. Attiecīgi visi šī plāna izstrādes laikā

sagatavotie dati ir pieejami šīs programmas formātā. Lauku darbos tika izmantota globālā pozicionēšanas sistēma (GPS) 'Garmin eTrex'.

Ņemot vērā dabas lieguma "Sātiņu dīķi" lielo platību un konfigurāciju, tika nolemts ka visi kartogrāfiskie dati tiks sagatavoti ar mēroga 1 : 25 000 precizitāti un piesaistīti Latvijas koordinātu sistēmai (LKS) - 92.

Par kartogrāfisko pamatni datu sagatavošanā galvenokārt tika izmantoti trīs avoti:

- Topogrāfiskās kartes 1 : 10 000 ar lapu numuriem c-50-18-2-2-2, c-50-18-2-2-1, c-50-18-2-1-2, c-50-18-2-1-4, c-50-18-2-2-3, c-50-18-2-3-2, c-50-18-2-3-1, c-50-18-2-1-3, c-50-18-2-1-1 (pēc 1963. gada nomenklatūras), kuras izdotas laika posmā no 1970 - 1982. gadam;
- Valsts zemes dienesta (VZD) Dienvidkurzemes reģionālās nodaļas Saldus filiāles sagatavotā digitālā kadastra karte, kas atbilst situācijai uz 2002. gada 1. augustu;
- VZD 1998. gadā izdotās Latvijas republikas satelītkartes mērogā 1 : 50 000 lapas ar numuriem 3144 (Skrunda) un 3231 (Kursīši), 3233 (Saldus), 3142 (Ezere).

Dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitā 2002. gada vasarā tika veikta arī kartogrāfisko datu precizēšana dabā, apsekojot lieguma teritoriju. Jāatzīmē, ka dabas aizsardzības plānā parādītajos kartogrāfiskajos materiālos, uzpludināto zivju dīķu izvietojums atbilst situācijai uz 2002. gada vasaru. Nozīmīgas problēmas precīzu zivju dīķu konfigurācijas attēlošanā radīja kartogrāfisko datu vecums (Topogrāfiskās kartes veidotas 30 gadus atpakaļ), kā arī mērogs (satelītkartēm 1 : 50 000), jo dīķos novērojama intensīva krastu aizaugšana, kā rezultātā mainās dīķu robežas.

1.3. Teritorijas fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.3.1. Klimats

Kopumā klimatiskie apstākļi dabas lieguma teritorijā atbilst vidējiem Latvijas rādītājiem. Rietumkursas augstiene no rietumiem aiztur mitrās gaisa masas, kā rezultātā teritorijā izkrīt mazāk nokrišņu (650 mm gadā) kā pašā augstienē un tās tuvākajā apkārtnē. Vidējā gaisa temperatūra Janvārī ir $-6\text{ }^{\circ}\text{C}$, bet jūlijā $+16.5\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Latvijas ģeogrāfijas atlants 1999). Vidējais bezsala periods gaisā ir 140 dienas. Pastāvīga sniega sega izveidojas pašās decembra beigās, savukārt sairst no 15 – 20. martam (Latvijas Padomju enciklopēdija 1984). Valdošie vēji ir no jūras nākošie (R, DR), kurus ceļā līdz dabas liegumam daļēji aiztur Rietumkurzemes augstiene. Vējiem raksturīgs sadalījums pa sezonām. Ziemā un rudenī tie ir nepastāvīgi, brāzmaināki. Apkārtnes klimatam raksturīgs garš veģetācijas periods un silta vasara.

1.3.2. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija

Lielākā daļa lieguma teritorijas atrodas uz Pampāļu paugurvaļņa austrumu daļas, kurš uz apkārtējo līdzenumu fona izceļas ar sīkpauguraino reljefu. Paugurvaļņa reljefam raksturīgi dažāda lieluma un formas morēnas pauguri, kuru augstums reti pārsniedz 10 m (Latvijas ģeoloģiskā karte 1 : 200000 1997). Pauguri mijas ar nelielām bieži pārpurvotām ieplakām (Raņķu purvs, Dadžu purvs, Putnu purvs). Daļā no šīm ieplakām uzpludināti dīķi. Lieguma dienvidu un ziemeļu daļas reljefs pamazām kļūst mazāk saposmots līdz pāriet līdzenumā. Ziemeļos Pampāļu paugurvalnis pāriet Vārmes nolaidenumā, bet dienvidos Vadakstes līdzenumā. Lieguma teritorijā reljefa atzīmes mainās no 80 m līdz 105 m virs jūras līmeņa.

Lielākajā daļā lieguma teritorijas pamatiežu virsmu (ZR, ZA un visa teritorijas D daļa) veido Augšperma kaļķakmeņi. Austrumu daļā vietām sastopami arī Augškarbona ieži, kurus veido gaišpelēki domerīti, sarkanbrūni māli, bet lieguma ziemeļu centrālajā daļā ap uzpludinātajiem dīķiem pamatiežu virsmu veido Augšdevona Šķērveļa svītas dolomīti un Ketleru svītas smilšakmeņi vai māli. Pamatiežu virsmas augstums svārstās no 70 – 90 m virs jūras līmeņa. Caur lieguma teritoriju (Plocenieku dīķa rajonā) R – A virzienā iet tektoniskais lūzums. Kvartāra nogulumu segas biezums nepārsniedz 20 m. Visbiežākā kvartāra nogulumu sega ir reljefa paaugstinājumos. Reljefa līdzenākajās vietās un pazeminājumos (ZR, D pie Zaņas upes) ir uzkrājušies purvu nogulumi, kas sastāv no kūdrainas smilts un kūdras. Lieguma Z un DR daļu klāj limnoglaciālie nogulumi. Pārsvarā tie sastāv no aleirītiska māla nogulumiem, kuri uzguļ tieši pamatiežiem. Teritorijas centrālo un D daļu klāj glaciģēnie nogulumi, kuri sastāv no morēnas mālsmilts un smilšmāla (Latvijas ģeoloģiskā karte 1 : 200000 1997).

Dabas lieguma teritorijā konstatētas arī derīgo izrakteņu atradnes (skat. 5. pielikumu). Nozīmīgākās no tām ir Maļļu un Grebūtnieku kaļķakmens atradnes. Atsevišķās vietās konstatētas arī ievērojamas māla atradnes. Netālu no lieguma teritorijas (1,5 km A virzienā no Rupeiku dīķa) atrodas Kūmu kaļķakmens karjers, bet 2 km ZR virzienā no Daku purva atrodas kūdras ieguves vieta – Gāgu purvs.

1.3.3. Hidroloģija

Dabas lieguma teritorijas hidroloģiskie resursi (uzpludināto zivju dīķu komplekss, novadgrāvji) un to apstākļu regulēšanai ierīkotā sistēma ir nozīmīga vērtība lieguma pastāvēšanā un funkciju nodrošināšanā. Uzpludinātie dīķi aizņem 20 % no lieguma teritorijas. Dīķu dziļums svārstās no 2,3 m (Silzemju dīķis), 1,5 m (Lieknas dīķi) līdz pat tikai 1,1 m (atsevišķu dīķu dziļums). Dīķi, kuros nodarbojas ar zivsaimniecību katru gadu tiek nolaisti. Ūdeni novada pa novadgrāvju sistēmu. Speciāla dīķu uzpludināšana nenotiek, jo ūdens dīķos līdz pavasarim uzkrājas no nokrišņiem, dabīgās noteces.

Lauksaimniecības zemēs lieguma teritorijā izveidota gan atklātā, gan slēgtā drenāžas sistēma, kura šobrīd funkcionē tikai atsevišķās vietās. Lieguma teritorijas ziemeļu daļas Meža zemēs notece regulēšanai ir izveidota novadgrāvju sistēma. Savukārt dienvidu mežu masīvā pastāv dabīgā notece, tāpēc šajā daļā reljefa pazeminājumos daudzviet izveidojušās pārpurvotas teritorijas. Kopumā novērtējot lieguma teritorijas drenāžas sistēmu, jāatzīst, ka lielākajā daļā tā nedarbojas gan dabisku (bebru darbība, grāvju aizaugšana), gan saimniecisku faktoru (netiek veikti atbilstoši apsaimniekošanas pasākumi, lai drenāžas sistēmu atjaunotu un uzturētu) rezultātā. Gruntsūdens līmenis pārsvarā ir 2 – 5 m. Reljefa pacēlumos tas ir dziļāks, savukārt pazeminājumos gruntsūdens līmenis ir tuvu virszemei .

Dabas lieguma hidroloģiskā režīma karte – 3. pielikumā.

1.3.4. Augsnes

Tā kā lielāko lieguma daļu aizņem Pampāļu paugurvalņa austrumu daļa, ar tam raksturīgo sīki saposmoto reljefu līdz ar to arī augsnes apstākļi būtiski ietekmējas no reljefa īpatnībām. Pamatā teritorijā sastopamas mālsmilts un smilšmāla augsnes, kurās norisinās podzolēšanās procesi. Šobrīd lauksaimniecībā izmantojamās zemes praktiski (izņemot sakņu dārzus ap viensētām) netiek apstrādātas, kā rezultātā tās aizaug, pārkrūmojas.

Ieplakās esošajos purviņos sastopamas purvu kūdraugsnes. Teritorijās, kur savulaik bijuši uzpludināti dīķi un kuras šobrīd ir mākslīgi vai bebru darbības rezultātā appludinātas (abas ceļa Saldus – Sesile - Pampāļi puses 1 km pirms

Maļļiem, lieguma ziemeļu daļas meži, kas ir tiešā tuvumā novadgrāvjiem) norisinās augsnes glejošanās procesi.

1.4. Teritorijas bioloģiskais raksturojums

1.4.1. Flora

Lieguma teritorija atrodas Rietumlatvijas (II) ģeobotāniskajā rajonā. Flora pieder temperētajam tipam. Sastopamas daudzas Eirāzijas un Eiropas sugas, kuras pieder temperēti - submeridionālam grupai (mērenā, mēreni siltā zona, zonu galvenais kritērijs ir temperatūra), var atrast arī meridionālas (siltās zonas) sugas. Novērojama jūras ietekme, var sastapt daudz okeānisku sugu.

Galvenā dabas lieguma vērtība ir dīķi, kas rada labvēlīgus apstākļus ornitofaunai. Diemžēl liegums neizceļas ar bagātu un daudzveidīgu floru, kā arī nav veikti detāli floras un veģetācijas pētījumi lieguma teritorijā.

Visas līdz šim atrastās aizsargājamās augu sugas saistītas ar mežiem.

Līdz šim nav atrast neviena no ES Direktīvās iekļautajām sugām.

Konstatētas četras Latvijā aizsargātas augu sugas (MK noteikumi Nr 396 - skat. 1.1.1. nodaļu):

- trejdaivu koraļšakne (*Corallorhiza trifida*) – slapjā egļu mežā (2. pielikums), meža atslēgas biotopa indikatorsuga. Līdz šim nav atrasta sirdsveida divlape (*Listera cordata*), kas aug vienā cenožē ar koraļšakni;
- smaržīgā naktsvijole (*Platanthera bifolia*) – sastopama vairākās vietās, dažādos meža augšanas apstākļu tipos;
- gada staipeknis (*Lycopodium annotinum*) un vālišu staipeknis (*Lycopodium clavatum*) - abas sugas sastopamas vietumis boreālajos mežos;
- Latvijas Sarkanās grāmatas 3. kategorijas sugas - kalnu grīšļa (*Carex montana*) veidotas audzes boreālajos egļu – apšu mežos uz dienvidiem no Grebūtnieku dīķa, Kurzeme ir šīs sugas izplatības areāls Latvijā.

1.4.2. Fauna

Dabas liegumā “Sātiņu dīķi” veikti galvenokārt putnu faunas un zivju pētījumi. Sātiņu dīķu liegumā ilgstoši, kopš 1979. gada, tiek veiktas caurceļojošo putnu uzskaites pavasarī un ligzdojošo putnu novērojumi (Hagemeijer, Blair 1997) un turpinās arī pašlaik – projekta “EMERALD” ietvaros, kā arī pašlaik notiekošajos otrā Latvijas ligzdojošo putnu atlanta pētījumos u.c. Par teritoriju ir arī vispārēja rakstura putnu faunas pētījumi no pirmā Latvijas ligzdojošo putnu atlanta izstrādes laika no 1980. līdz 1984. gadam. (Priednieks u.c. 1989), kā arī Latvijas ornitoloģijas biedrības (LOB), LU Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijas un Latvijas Dabas fonda (LDF) ievāktā informācija par reto putnu sugu ligzdošanu, ūdensputnu inventarizāciju, kajjveidīgo putnu uzskaiti, pūču uzskaiti u.tml. Īpaši nozīmīga ir šajos pētījumos iekļautā amatierornitologu savāktā informācija.

Pieejamajās datu bāzēs praktiski nav informācijas par citām liegumā konstatētām dzīvnieku sugām. 2002. gada vasarā veikti epizodiski teritorijas apmeklējumi, kuru laikā galvenā uzmanība tika veltīta aizsargājamo un reto dzīvnieku sugu konstatēšanai un tām piemēroto biotopu novērtēšanai.

Zīdītāji

Tā kā ievērojamu teritorijas daļu klāj meži, tad teritorijā ir diezgan bagāta zīdītāju fauna. Pārstāvēti ir kukaiņēdāji (eži (*Erinaceus sp.*), cirši (*Sorex sp.*)), sikspārņi, plēsēji (jenotsuns (*Nyctereutes procyonides*), lapsa (*Vulpes vulpes*), vilks (*Canis lupus*), lūsis (*Lynx lynx*), meža cauna (*Martes martes*), zebiekste (*Mustela nivalis*), sermulis (*Mustela erminea*), Amerikas ūdele (*Mustela vison*), sesks (*Mustela putorius*), ūdrs (*Lutra lutra*)), grauzēji (vāvere (*Sciurus vulgaris*), bebrs (*Castor fiber*), peles, strupastes), zaķi (*Lepus sp.*), pārnadži (alnis (*Alces alces*), staltbriedis (*Cervus elaphus*), stirna (*Capreolus capreolus*), meža cūka (*Sus scrofa*)). Meža cūkas un bebra klātbūtne uzskatāma par nozīmīgu bioloģisko daudzveidību veidojošu elementu. Novērojumos 2002. gada vasaras sezonā teritorijā konstatēta arī sikspārņu barošānās. Visas Latvijā sastopamās sikspārņu sugas un ūdrs ir iekļauti īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (MK noteikumi Nr 396 - skat. 1.1.1. nodaļu). Vilks, lūsis, meža cauna, sesks un baltais zaķis iekļauti ierobežoti izmantojamo sugu sarakstā (MK noteikumi Nr. 396 - skat. 1.1.1. nodaļu). Bebru un ūdru aizsargā EP direktīva 92/43/EEC par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, taču Latvijā bebrs ir medījama suga. Citas aizsargājamo un reto dzīvnieku sugas pašlaik teritorijā nav konstatētas.

Putni

Liegumā ir bagāta gan ligzdojošo, gan caurceļojošo putnu fauna. Migrāciju laikā zivju dīķos pulcējas ziemeļu gulbji (līdz 1000 īp.) un citi ūdensputni – g.k. pīles (līdz 10 000 īp. vienlaicīgi), kā arī bridējputni – ķīvītes, mērkaziņas, kuitalas, dažādu sugu tilbītes u.c. tārtiņveidīgo putnu sugas (līdz 1600 īp. vienlaicīgi). Rudenī dīķos nakšņo zosis un dzērves.

Dabas lieguma teritorijā ligzdo zivjērglis (4 - 5 pāri), melnais stārķis (2 - 3 pāri), mazais ērglis (7 - 9 pāri), pelēkvaigu dūkuris (17 - 19 pāri), lielais dumpis (4 - 5 pāri), mazais dumpis (iespējams - 1 pāris), ziemeļu gulbis (4 - 5 pāri), jūras ērglis (1 - 2 pāri), pļavu lija (iespējams - 1 pāris), ormanītis (3 - 4 pāri), grieze (5 - 7 pāri), melnais zīriņš u.c. Tāpat liegumā novērota melnā dzilna un meža balodis, kas ir šauri specializēts melnās dzilnas dobumu sekundārs izmantotājs (suga ir pilnībā atkarīga no dzilnas kaltajiem dobumiem). Dabas lieguma aizaugušie dīķi ir labas ligzdošanas vietas dzērvēm (10 pāri), niedru lijai, meža zosij. Lieguma teritorijā konstatētas arī dzērvju spalvmešanas vietas.

Dabas lieguma putnu fauna ir ļoti daudzveidīga, konstatētas daudzas aizsargājamās putnu sugas (1. tabula). Lieknes, Grebūtnieku, Plocenieku dīķos veidotās mākslīgās salas, speciālās pīļu ligzdošanas vietas, kas ir arī lielo ķīru, kajaku, sudrabkaiju, upes zīriņu un vairāku pīļu sugu ligzdošanas vietas.

Putnu ligzdu atrašanās vietas ir apzinātas, taču tās nav vēlams izpaust. Šādas informācijas pieejamība var apdraudēt putnus.

1. tabula

Sātiņu dabas lieguma teritorijā sastopamās aizsargājamās putnu sugas un to aizsardzības kategorijas

(MK noteikumi I - Ministru kabineta noteikumi Nr.396 no 14.11.2000. "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu"; MK noteikumi II – Īpaši aizsargājamās putnu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi; 2. pielikums Ministru kabineta 2001. gada 30. janvāra noteikumiem Nr.45)

Suga	MK noteikumi I	MK noteikumi II	Novērtējums*
Mazais dūkuris <i>Tachybaptus ruficollis</i>	X		-
Liels dumpis <i>Botaurus stellaris</i>	X	X	E3, L3
Mazais dumpis <i>Ixobrychus minutus</i>	X		E3, L1
Melnais stārķis <i>Ciconia nigra</i>	X	X	E3, L2
Baltais stārķis <i>Ciconia ciconia</i>	X		E2
Ziemeļu gulbis <i>Cygnus cygnus</i>	X	X	E4, L3
Mazais gulbis <i>Cygnus columbianus</i>	X		E3
Meža zoss <i>Anser anser</i>	X		L3
Sējas zoss <i>Anser fabalis</i>	X		-
Baltpieres zoss <i>Anser albifrons</i>	X		-
Garkaklis <i>Anas acuta</i>	X		E3
Platknābis <i>Anas clypeata</i>	X		-
Pelēkā pīle <i>Anas strepera</i>	X		
Brūnkaklis <i>Aythya ferina</i>	X		E3
Gaigala <i>Bucephala clangula</i>	X		-
Lielā gaura <i>Mergus merganser</i>	X	X	L2
Zivjērglis <i>Pandion haliaetus</i>	X	X	E3, L3
Ķīķis <i>Pernis apivorus</i>	X		E4
Melnā klija <i>Milvus migrans</i>	X	X	E3, L2
Jūras ērglis <i>Haliaeetus albicilla</i>	X	X	E3, L1
Niedru lija <i>Circus aeruginosus</i>	X		-
Pļavas lija <i>Circus pygargus</i>	X		E3, L2
Mazais ērglis <i>Aquila pomarina</i>	X	X	E3, L3
Rubenis <i>Tetrao tetrix</i>	X		L3
Mežirbe <i>Bonasa bonasia</i>	X		-
Paipala <i>Coturnix coturnix</i>	X		E3, L2
Laukirbe <i>Perdix perdix</i>	X		E3, L2
Dzērve <i>Grus grus</i>	X		L3
Grieze <i>Crex crex</i>	X		E1, L2
Ormanītis <i>Porzana porzana</i>	X		E4, L2
Jūrasžagata <i>Haematopus ostralegus</i>	X		L3
Melnā puskuitala <i>Limosa limosa</i>	X		E2, L2
Kuitala <i>Numenius arquata</i>	X		L2
Pļavas tilbīte <i>Tringa totanus</i>	X		E2, L2
Purva tilbīte <i>Tringa glareola</i>	X		-
Gugatnis <i>Philomachus pugnax</i>	X		E4, L2
Kajaks <i>Larus canus</i>	X		E2
Mazais ķīris <i>Larus minutus</i>	X	X	E3
Liels ķīris <i>Larus ridibundus</i>	X	X	-

Melnais zīriņš <i>Chlidonias niger</i>	X	X	E3
Upes zīriņš <i>Sterna hirundo</i>	X	X	-
Meža balodis <i>Columba oenas</i>	X	X	E4, L2
Melnā dzilna <i>Dryocopus martius</i>	X		-
Pelēkā dzilna <i>Picus canus</i>	X		E3
Baltmugurdzenis <i>Picoides leucotus</i>	X	X	L3
Trīspirkstu dzenis <i>Picoides tridactylus</i>	X	X	E3, L3
Somzīlīte <i>Remiz pendulinus</i>	X		L3
Bārdzīlīte <i>Panurus biarmicus</i>	X		L3
Brūnā čakste <i>Lanius collurio</i>	X		E3
Seivi ķauķis <i>Locustella luscinioides</i>	X		E4, L3
Mazais mušķērājs <i>Ficedula parva</i>	X		-

*Novērtējums – sugas stāvokļa novērtējums. Par sugas apdraudētību Eiropā (E) dota informācija, norādot, kurā apdraudētības grupā suga ietilpst:

1. – Eiropā sastopamas sugas, par kuru saglabāšanu Eiropai ir globāla atbildība tādēļ, ka tās ir vai nu globāli apdraudētas, vai atkarīgas no aizsardzības pasākumiem, vai arī par tām trūkst datu;
2. – sugas, kurām Eiropā ir lielākā daļa no pasaules populācijas un kuras Eiropā ir neapmierinoši aizsargātas;
3. - sugas, kurām Eiropā nav lielākā daļa no pasaules populācijas, bet kuras Eiropā ir neapmierinoši aizsargātas;
4. - sugas, kurām Eiropā ir lielākā daļa no pasaules populācijas, bet kuras Eiropā ir apmierinoši aizsargātas (Strazds 1995).

Par Latviju (L) norādīts, kurā Sarkanās grāmatas kategorijā suga ir iekļauta (0-4). Latvijas Sarkanās grāmatas kategorijas ir šādas – 0. – (kā ligzdotāja) izmirusi, vai iespējams izmirusi suga, 1. – kritiski apdraudēta suga, 2. – jutīga suga (kuras skaits strauji samazinās), 3. – reta suga, 4. – nepietiekami izpētīta suga (kura pieder pie vienas no iepriekšējām kategorijām, bet esošo zināšanu nepilnība neļauj izšķirt, pie kuras) (Ingelōg etc. 1993).

Tā kā putni uzturas un barojas dīķos, kuri tiek izmantoti dīķsaimniecībai, tas rada nenovēršamus zaudējumus zivju resursiem. Turklāt putni patērē daļu zivīm paredzētās barības, kā arī pārnēša zivju slimības un parazītus. Aptuvenus nozīmīgāko zivju resursu patērētāju sugu novērtējums sniegts 6. pielikumā.

Par putnu patērēto zivju daudzumu ziņas ir pretrunīgas. Vidēji jūraskrauklis patērē 400 – 500 g zivju dienā, zivjērgis – 1,5 kg, zivju gārnis – 200 g.

Abinieki, rāpuļi, zivis

Ievērojamu teritorijas daļu sastāda zivju dīķi. Zivju dīķos konstatētas galvenokārt karpveidīgās zivis. Biežāk sastopamas ir raudas (*Rutilus rutilus*), asari (*Perca fluviatilis*), ķīši (*Gymnocephalus cernua*), pliči (*Blicca bjoerkna*), plauži (*Abramis brama*), līdakas (*Esox lucius*), līņi (*Tinca tinca*), karūsas (*Carassius carassius*) u.c. Daļa zivju dīķu regulāri tiek apzvejoti un nolaisti. Tiek veikta arī zivju piebarošana. Daļa dīķu netiek apsaimniekoti un aizaug.

Upju teritorijā ir maz un tās ir nelielas un lēni tekošas. Lašveidīgo zivju attīstībai piemēroti biotopi nav konstatēti. Teritorijā ir arī temporāli sīkūdeņi, grāvji, kas nav piemēroti zivju attīstībai.

No rāpuļu sugām Sātiņu dabas liegumā konstatēti zalktis (*Natrix natrix*) un odze (*Vipera berus*), bet no abinieku sugām – parastais krupis (*Bufo bufo*), parastā varde (*Rana temporaria*), zaļās vardes (*Rana esculenta* komplekss) un īpaši aizsargājama abinieku suga – zaļais krupis (*Bufo viridis*) (MK noteikumi Nr 396 - skat. 1.1.1. nodaļu). Taču nevienai no šīm sugām īpaši aizsardzības pasākumi nav nepieciešami.

Nepārbaudītas ir ziņas par purva bruņurupuča (*Emys orbicularis*) klātbūtni Sātiņu dabas liegumā. Tā kā šī suga Latvijā ir ļoti reta, šīs ziņas nepieciešams pārbaudīt.

Bezmugurkaulnieki

Lielākā daļa mežu ir samērā jauni un tajos ir ļoti maz bioloģiski nozīmīgu elementu (veci dobumaini koki, kritālas un ml), kas palielinātu bezmugurkaulnieku daudzveidību liegumā. Taču īpaši aizsargājamām bezmugurkaulnieku sugām, kas saistītas ar lakstaugiem (tauriņiem) un ar mitrajiem biotopiem (sauszemes gliemežiem), vai atklātās vietās dzīvojošām (taisnspārņi, zirnekļi) teritorija ir ļoti labvēlīga. Īpaši nozīmīgas ir ceļmalas, kurās vērojama ļoti liela augu sugu daudzveidība, kas savukārt rada lielu bezmugurkaulnieku sugu daudzveidību un īpatņu blīvumu. Pēc biotopu vizuālā novērtējuma teritorijā varētu būt sastopamas vairākas aizsargājamo spāru sugas (zaļā dižspāre, raibgalvas, spilgtā un resnvēdera purvspāres).

Atsevišķās vecu apšu audzēs konstatēts krokainais vārpstiņgliemezis (*Macrogastris plicatula*). Sugas biotopa stāvoklis vērtējams kā apmierinošs. Suga sastopama visā Latvijas teritorijā. Sugas pamatbiotops ir jaukti un lapkoku meži, arī klintis, galvenokārt mitrās vietās. Sugu raksturo vāja izplatīšanās spēja.

1.4.3. Biotopi

Saldūdeņi

Dabas liegumā ietvertie dīķi aizaug ar parasto niedri, daļa dīķu 2002. gadā izžuvuši un aizauguši ar āboliņu. Vērojama esošo dīķu aizaugšana un pārmitru platību veidošanās citās vietās.

Pļavas

Dabas lieguma teritorijā sastopamās vēl saglabājušās pļavas tikai daļēji var nosaukt par neielabotām. Tās savulaik intensīvi izmantotas pļaušanai un ganīšanai, pēdējās desmitgadēs aizaug, kas apgrūtina to klasificēšanu. Pļavu un ganību fragmenti kopumā pieskaitāmi mitrām pļavām uz auglīgām un mēreni auglīgām augsnēm, kas aizaug ar slotiņu ciesu, parasto ciņu smilgu, reljefa pazeminājumos ar parasto niedri un grīšļiem.

Kā punktveida objekti vietām vēl saglabājušās mitras pļavas, kas pieskaitāmas ļoti auglīgām palieņu pļavām, taču tās ir pārāk fragmentāras, kā arī aizaugušas.

Pļavās nav pārstāvēti Eiropas aizsargājami biotopi, jo tās, lai arī atrodas uz mēreni auglīgām augsnēm, nav floristiski bagātas.

Meži

Liegumā sastopami divi ES nozīmes meža tipi (2. pielikums):

- Purvaini meži 91D0;
- Melnalkšņu staignāji 9080.

Purvaini meži aizņem lielu daļu teritorijas mežu. Galvenokārt tie ir priežu vai bērzu purvainie meži, taču teritorijas DR purvainajā bērzu mežā ir daudz apšu, sastopamas arī egles. Purvainie priežu meži pārstāvēti galvenokārt teritorijas D, DA un ZR galā. Tagad purvainis priežu mežs izveidojies arī agrāk augstajā purvā Daku un Zaļmuguras purvā, kur septiņdesmitajos gados ieguva kūdras briketes. Botāniskajā ziņā visi purvainie meži ir samērā vienvēidīgi un nabadzīgi.

Lielāku interesi izraisa melnalkšņu staignājs teritorijas DR daļā ar veciem melnalkšņiem un tipisku zemsedzi: krastmalu grīslī (*Carex acutiformis*), bebrukārkliņu (*Solanum dulcamara*), purva skalbi (*Iris pseudacorus*), parasto purvpapardi (*Thelypteris palustris*), parasto zelteni (*Lysimachia vulgaris*), pagarināto grīslī (*Carex elongata*). Pārējo lieguma daļu aizņem boreālie meži.

Dabas lieguma teritorijā konstatēti divi mežaudžu atslēgas biotopi apšu mežos un divi potenciālie mežaudžu atslēgas biotopi skujkoku mežos (2. pielikums). Tikai četri mežaudžu atslēgas biotopi tik lielā teritorijā liecina par to, ka meži nav pietiekami inventarizēti.

Nozīmīgākie mežu elementi ir atsevišķie vecie apšu mežu puduri un lielākie neskartie mežu masīvi, kas perspektīvā varētu būt piemēroti aizsargājamo sugu attīstībai.

Lielākā daļa privāto mežu ir aizaugušas lauksaimniecības zemes, un veci koki tajos ir lielākoties tikai bijušajās mājvietās.

1.5. Teritorijas sociālekonomiskais raksturojums

1.5.1. Demogrāfiskā analīze (iedzīvotāji, nodarbinātība)

Demogrāfiskie rādītāji ir pieejami tikai par pagastiem. Tikai liegumā dzīvojošo cilvēku skaits nav zināms. Priekšstatu par to sniedz iedzīvotāju blīvums.

Salīdzinot ar pārējo Latvijas teritoriju, Novadnieku pagastā iedzīvotāju blīvums ir salīdzinoši liels, taču pārējos trijos pagastos - mazs.

2. tabula

Iedzīvotāju demogrāfiskie raksturojumi pagastos

Pagasts	Iedzīvotāju skaits	Iedzīvotāju blīvums	Dzīvo privātās mājāsaimniecībās	Nedzīvo privātās mājāsaimniecībās
Novadnieku pagasts	2045	18,6	2040	5
Pampāļu pagasts	1002	8	995	7
Zirņu pagasts	1883	9	1978	5
Kursīšu pagasts	1072	6,2	1065	7

Zirņu, Novadnieku un Kursīšu pagastos ir liels darbaspējas vecumā esošo iedzīvotāju īpatsvars – 59 – 58%. Pampāļu pagastā darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars ir mazāks – 55.9%. Visos četros pagastos ir zems iedzīvotāju, kas vecāki par 60 gadiem, īpatsvars (10 – 17.9 %) un Pampāļu pagastā ir liels iedzīvotāju, vecumā no 0 – 14 gadiem īpatsvars. Pārējos trijos pagastos šis rādītājs ir mazāks, salīdzinot ar pārējo valsti – vidējs.

3. tabula

Iedzīvotāju galvenās vecuma grupas

Pagasts	Līdz darbaspējas vecumam	Darbaspējas vecumā	Virs darbaspējas vecuma
Novadnieku pagasts	432	1210	403
Pampāļu pagasts	274	560	168
Zirņu pagasts	442	1099	342
Kursīšu pagasts	264	626	182

4. tabula

Iedzīvotāji pēc galvenā iztikas līdzekļu avota

Pagasts	Galvenais iztikas līdzekļu avots				
	*Ekonomiskās aktivitātes	Pensija	Pabalsti un cita veida finansiālā palīdzība	Citu personu vai iestāžu apgādībā	Cits iztikas līdzekļu avots
Novadnieku pagasts	654	423	138	680	98
Pampāļu pagasts	361	174	57	340	34
Zirņu pagasts	562	370	57	695	176
Kursīšu pagasts	200	217	113	375	143

*Ekonomiskās aktivitātes – alga, ienākumi no uzņēmējdarbības, honorāri, ieņēmumi no preču, t. sk. lauksaimniecības produkcijas, pārdošanas, natūrmaksa u.c. ienākumi, kas gūti no ekonomiskās darbības.

Informācija par demogrāfisko situāciju iegūta no Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes (Latvijas 2000. gada tautas skaitīšanas rezultāti 2002).

1.5.2. Teritorijas izmantošanas veidi

Tūrisms un atpūta

Sātiņu dabas liegumu pārsvarā apmeklē cilvēki, kas interesējas par dabu. Sātiņu dīķi ir populāra vieta putnu novērotāju vidū.

Savulaik, lai veicinātu organizēta dabas tūrisma attīstību, izstrādāts projekta pieteikums Latvijas Vides aizsardzības fondam “Dabas izziņas iespēju pilnveidošana Sātiņu dabas liegumā”. Dabas aizsardzības plānā ietverti priekšlikumi no šī pieteikuma tūrisma infrastruktūras attīstīšanai.

Teritorija pie Pļavniekiem, neregulāri tiek izmantota rekreācijas vajadzībām. Izveidotas vairākas ugunsкура vietas, kā arī atstāti sadzīves atkritumi.

Lauksaimniecība

Lauksaimnieciskās aktivitātes novērojamas teritorijā ap Janaišiem, Birzniekiem un Taureņiem (aršana, pļaušana, ganīšana). Pārējas kādreiz lauksaimniecībā izmantotās zemes aizaug vai jau aizaugušas.

Mežsaimniecība

Aptuveni 50% Sātiņu dabas lieguma teritorijas aizņem meži (~ 1870 ha).

Aptuveni 695 ha no lieguma mežiem apsaimnieko VAS "Latvijas valsts meži".

Saldus rajonā kopumā mežistrādes intensitāte ir nedaudz mazāka par vidējo intensitāti valstī. Arī Kursīšu, Novadnieku, Zirņu un Pampāļu pagastos mežizstrāde skārusi tikai aptuveni 3,5 % pagastu teritorijās esošo mežu (visa veida cirtes), kas ir mazāks kā vidējais rādītājs valstī – 4,5% (Latvijas meži gadsimtu mijā 2001).

Izmantoti dati no LR Centrālās statistikas pārvaldes izdotā statistikas biļetena "Vides rādītāji Latvijā 2001. gadā" un Valsts meža dienesta meža statistikas 2001. gadam (Latvijas meži gadsimtu mijā 2001).

Zivsaimniecība

Teritorijas lielu daļu aizņem zivsaimniecībā izmantojamie dīķi. Ar zivsaimniecību Sātiņos nodarbojas jau kopš 20. gadsimta trīsdesmitajiem gadiem. Lielu daļu dīķu apsaimnieko paju sabiedrība "Sātiņi – S" (sk. 1. pielikumu).

Medības

Sātiņu dabas liegumā regulāri notiek pārsvarā ūdensputnu medības. Taču daļā lieguma tā apsaimniekotāji medības jau zināmu laiku ierobežo. Dabas lieguma teritorijā tiek rīkotas arī zīdītājdzīvnieku medības.

1.6. Bibliogrāfija

- EMERALD projekta materiāli. 2001., 2002.
- Hagemeijer E., Blair M. 1997. The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T&AD Poyser, London.
- Ingelóg T., Andersson R., Tjernberg M. (Eds.) 1993. Red Data Book of the Baltic Region. Part 1. Swedish Threatened Species Unit, Uppsala: 1-95.
- Kabucis I. 2000. Biotopu rokasgrāmata. 2000. Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Rīga: Latvijas Dabas Fonds, 160 lpp.
- Kabucis I (red.).Latvijas biotopi. Latvijas Biotopu klasifikators. Rīga: a/s "Preses nams".
- Latvijas 2000. gada tautas skaitīšanas rezultāti. 2002. Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. Statistikas datu krājums. Rīga.
- Latvijas ģeogrāfijas atlants. 1999. Rīga: Jāņa sēta.
- Latvijas ģeoloģiskā karte 1 : 200 000. 1997. Valsts ģeoloģijas dienests. Rīga.
- Latvijas lauku putni.1998. LOB, Rīga: 1-208.
- Latvijas meža putni. 1996. LOB, Rīga: 1-192.
- Latvijas meži gadsimtu mijā. 2001. Meža statistika. Valsts meža dienests.
- Latvijas Padomju Enciklopēdija 5₂ sējums. 1984. Rīga: Galvenā enciklopēdiju redakcija. 53 – 62.
- Latvijas Sarkanā grāmata. Bezmugurkaulnieki 4. 1998. Rīga: 1-388.
- Latvijas Sarkanā grāmata. Putni un zīdītāji 6. 2000. Rīga: 1-274.
- Latvijas ūdeņu putni. 1999. LOB, Rīga: 1-208.
- Lārmanis V. (Red.) 2000. Sugu un biotopu aizsardzība mežā. Latvijas Dabas fonds, Rīga: 1-44.
- Opermanis O., Kabucis I., Auniņš A. 1997. CORINE Biotopes projekts Latvijā, 1994-1997. Rīga, Latvijas Dabas fonds.
- Priednieks J., Strazds M., Strazds A., Petriņš A. 1989. Latvijas ligzdojošo putnu atlants 1980.-1984. Rīga: Zinātne: 1-351.
- Račinska I. 2002. Rokasgrāmata īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādātājiem. Rīga: Ulma: 1-96.

Račinskis E., Stīpniece A. 2000. Putniem starptautiski nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: LOB: 1-184.

Strazds M., Priednieks J., Vāveriņš G. 1994. Latvijas putnu skaits. Putni dabā 4, LOB: 3 - 18

Strazds M. 1995. Birds in Europe. Their Conservation Status. (Referāts.) Putni dabā 5.1: 54-55.

WWF projekts 4568: Dabas aizsardzības plāns Latvijai. 1992. Rīga: LU Ekoloģiskais centrs "Vide".

www.saldus.lv

2. Teritorijas novērtējums

2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori

Kā vērtīgs biotops, nozīmīga putnu ligzdošanas vieta, teritorija iekļauta Pasaules Dabas fonda (WWF) Latvijas dabas aizsardzības plāna vērtīgo vietu sarakstā (Dabas aizsardzības plāns Latvijai 1992) un "CORINE biotopes" projekta vietu sarakstā (Opermanis u.c. 1997). Teritorija ir atzīta par perspektīvu teritoriju Ramsāres konvencijas vietu sarakstam. Sātiņu zivju dīķi ir arī putniem starptautiski nozīmīga vieta.

Kopumā liegumā ir vidēja biotopu daudzveidība, kas būtiski ietekmē arī faunas un floras daudzveidību. Īpaši aizsargājamām dzīvnieku sugām, kas saistītas ar sausajiem biotopiem vai atklātās vietās dzīvojošiem, teritorija nav labvēlīga. Taču galvenā dabas lieguma vērtība ir lielā putnu sugu daudzveidība.

Kā jebkur citur Latvijā teritorijā notiekošā saimnieciskā darbība ne vienmēr veicina dabas vērtību saglabāšanos. Zemju īpašniekiem nav motivācijas ievērot dabas aizsardzības prasības. Bieži dabas aizsardzības prasības netiek ievērotas neinformētības dēļ.

2.2. Biotopi kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un tos ietekmējošie faktori

2.2.1 Saldūdeņi

- Dabas aizsardzības vērtība

Piemēroti putniem, ligzdošanai, spalvu maiņai, arī kā barības bāze.

- Sociālekonomiskā vērtība

Dīķi savulaik izmantoti liekā ūdens novadīšanai no laukiem, kā arī kā ūdens rezerve lauksaimniecības zemju apūdeņošanai, un joprojām tiek izmantoti zivju audzēšanai.

- Ietekmējošie faktori

Eitrofikācijas izraisītā dīķu aizaugšana ar parasto niedri, dīķu krastos ieviešas krūmi, dominē alkšņi un vītola dzimtas pārstāvji.

2.2.2. Pļavas

- Dabas aizsardzības vērtība

Pļavas paaugstina teritorijas bioloģisko daudzveidību, esošās pļavas sastopamas tikai fragmentu veidā, ir jau aizaugušas vai arī atrodas dažādās aizaugšanas pakāpēs, tādējādi

mainās to augu sugu sastāvs un bioloģiskā vērtība. Ņemot vērā pļavu aizaugšanas pakāpi, tām sarežģīti piemērot precīzu veģetācijas sintaksonu. Kopumā pļavu fragmentus var pieskaitīt mitrām pļavām uz auglīgām un mēreni auglīgām augsnēm, kas aizaug ar slotiņu ciesu, parasto ciņusmilgu, reljefa pazeminājumos ar grīšļiem.

- Sociālekonomiskā vērtība

Pļavas tika izmantotas pļaušanai un ganīšanai, 2002. gadā pļautas un ganītas tika tiek pļavas ap Birzniekiem un Taureņiem.

- Ietekmējošie faktori

Galvenais pļavu ietekmējošais faktors ir jebkādas apsaimniekošanas trūkums, lielas pļavu platības ap Pļavniekiem, Dadžiem, Dzirnkiem netiek apsaimniekotas. Bijušās ganības un pļavas jau aizaugušas vai aizaug.

2.2.4. Meži

- Dabas aizsardzības vērtība

Lieguma teritorijā esošie meži galvenokārt ir nozīmīgi kā dažādu putnu dzīves vieta. Zināma vērtība ir atsevišķiem vecu apšu mežu puduriem un neskartajiem mežu masīviem, kas perspektīvā varētu būt piemēroti aizsargājamo sugu attīstībai.

- Sociālekonomiskā vērtība

Meži tāpat kā citur Latvijā tiek izmantoti koksnes ieguvei, kas pēc tam tiek izmantota uz vietas vai pārdota.

- Ietekmējošie faktori

Nepārdomāta un nelikumīga mežu ciršana var būtiski ietekmēt mežu bioloģisko vērtību. Tāpat arī mežizstrādes darbi pārāk tuvu putnu ligzdām var būt nozīmīgs putnu vairošanos apdraudošs faktors.

2.3. Sugas kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un tās ietekmējošie faktori

Teritorijā sastopamajām augu sugām speciāli aizsardzības pasākumi nav nepieciešami, tādēļ tie kā dabas vērtība atsevišķi analizēti netiek.

Sātiņu zivju dīķi ir starptautiskā mērogā putniem nozīmīga vieta (PNV jeb Important Bird Area), kas ir iekļauta BirdLife International Eiropas PNV sarakstā. Sātiņu zivju dīķi atbilst pat trijiem PNV kritērijiem:

- A4i – putniem globāli nozīmīga koncentrēšanās vieta, zināms vai tiek uzskatīts, ka vietā regulāri sastopams vismaz 1 % no koncentrācijas veidojošas ūdensputnu sugas biogeogrāfiskās populācijas (ziemeļu gulbis)
- B1i – putniem reģionāli (Eiropas mērogā) nozīmīga koncentrēšanās vieta, zināms vai tiek uzskatīts, ka vietā regulāri sastopams vismaz 1 % no ūdensputnu sugas migrācijas ceļa populācijas vai citas savrupas populācijas (ziemeļu gulbis)
- B2 – putniem reģionāli (Eiropas mērogā) nozīmīga vieta – sugām ar nelabvēlīgu aizsardzības stāvokli Eiropā, vieta ir viena no vissvarīgākajām vietām valstī sugai ar

nelabvēlīgu aizsardzības statusu Eiropā, kurai vietas aizsardzības pieeja uzskatāma par piemērotu (melns stārķis, mazais ērglis, zivjērglis)

Salīdzinot Sātiņu diķu liegumu ar citām adekvātām teritorijām Latvijā, lieguma teritorijā konstatēts ļoti augsts dienas plēsīgo putnu sugu un īpatņu blīvums. Lieguma teritorijā konstatētās aizsargājamās putnu sugas, to aizsardzības kategorijas un sugu stāvokļa novērtējums ir norādīts 1. tabulā. No tām īpaši atzīmējamās sugas ir melns stārķis, zivjērglis, jūras ērglis, pļavas lija, mazais ērglis, grieze un meža balodis.

Zivjērglis ir Latvijā visai reta putnu suga. Kopējais Latvijā ligzdojošo pāru skaits, pēc 1999. gada ziņām (Latvijas ūdeņu putni 1999), nepārsniedz 100 - 150 pārus. Latvijā ligzdojošo zivjērgļu skaitam ir konstatēts ievērojams skaita pieaugums.

Melns stārķis ir Latvijā reta putnu suga. Kopējais Latvijā ligzdojošo pāru skaits nepārsniedz 750-900 pārus, kas ir 10 % no pasaules populācijas. Latvijā ligzdojošo melno stārķu skaitam ir vērojams mērens skaita pieaugums, tomēr intensificējoties mežsaimnieciskajai darbībai var prognozēt ievērojamu skaita samazināšanos tuvākajā laikā.

Jūras ērglis ir Latvijā ļoti reta putnu suga. Kopējais Latvijā ligzdojošo pāru skaits nepārsniedz 15-25 pārus. Latvijā ligzdojošo jūras ērgļu skaitam ir vērojama mērena skaita palielināšanās, tomēr intensificējoties mežsaimnieciskajai darbībai var prognozēt skaita samazināšanos tuvākajā laikā.

Pļavas lija ir Latvijā diezgan reta putnu suga. Kopējais Latvijā ligzdojošo pāru skaits nepārsniedz 50-150 pārus. Latvijā ligzdojošo pļavas liju skaitam ir vērojama mērena skaita samazināšanās.

Mazais ērglis arī ir Latvijā samērā reti sastopama suga. Kopējais Latvijā ligzdojošo pāru skaits tiek vērtēts 2000-2800 pāri, kas ir 12 % no pasaules populācijas. Latvijā ligzdojošo mazo ērgļu skaitam ir konstatēta ievērojama skaita samazināšanās, galvenokārt mežsaimnieciskās darbības rezultātā.

Grieze ir pasaules mērogā apdraudēta putnu suga. Latvijā ligzdojošo griežu skaitam ir konstatēta ievērojama skaita samazināšanās.

Meža balodis ir Latvijā reta putnu suga. Kopējais Latvijā ligzdojošo pāru skaits nepārsniedz 150-200 pārus. Latvijā ligzdojošo meža baložu skaitam ir vērojama mērena skaita samazināšanās. Intensificējoties mežsaimnieciskajai darbībai var prognozēt vēl lielāku skaita samazināšanos tuvākajā laikā. Meža balodis ir šauri specializēts melnās dzilnas dobumu sekundārs izmantotājs. Tas nozīmē, ka suga ir pilnībā atkarīga no dzilnas kaltajiem dobumiem.

Lielais putnu daudzums, kuri barībā izmanto zivis, rada nenovēršamus zaudējumus zivsaimniecībai. Taču attieksme nav viennozīmīga – pret ērgļiem (zivjērglis, jūras ērglis) zivsaimnieku attieksme ir iecietīga (tiek apzināta šo putnu vērtība jeb retums), savukārt zivju gārņi un jūraskraukļi pieder pie aktīvajiem konkurentiem.

2.5. Teritorijas vērtību apkopojums un pretnostatījums

Īpaši aizsargājamās teritorijās ekonomiskās intereses bieži ir pretrunā ar dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas interesēm. 5. tabulā apkopotas galvenās teritorijā esošās šāda veida pretrunas.

5. tabula

Teritorijas vērtību pretnostatījums

Teritorijas vērtības	Ietekmējošie faktori
Saldūdeņi (dīķi)	Aizaugšana Vietām veidojas jaunas pārmitras platības
Pļavas	Aizaugšana
Meži	Mežizstrāde
Aizsargājamās putnu sugas	Zivsaimniecība, mežsaimniecība

3. Teritorijas saglabāšanas mērķi

3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi

Lai izvirzītu dabas lieguma apsaimniekošanas ilgtermiņa un īstermiņa mērķus, tika apzinātas teritorijā esošās dabas vērtības (2. nodaļa) un, apspriežoties ar teritorijas apsaimniekotājiem, kā arī iepazīstoties ar sociālekonomisko stāvokli teritorijā (1.5. nodaļa), izvērtētas reālās iespējas veikt lieguma apsaimniekošanas pasākumus. Tā kā nav iespējams saglabāt visas dabas lieguma teritorijā esošās dabas vērtības, tika izvirzīti apsaimniekošanas mērķi, kas nodrošina prioritāro dabas vērtību saglabāšanu. Piemēram, nav iespējams saglabāt visas dabas lieguma teritorijā esošās pļavas, kurām ir liela nozīme bioloģiskās daudzveidības palielināšanā. Tāpat nav iespējama dīķu apsaimniekošana tikai no dabas aizsardzības viedokļa, jo dīķi izveidoti dīķsaimniecības vajadzībām. Sātiņu dīķu galvenā dabas vērtība ir lielā putnu sugu daudzveidība, tāpēc kā apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis izvirzīti:

- **teritorijas nozīmes aizsargājamo sugu un biotopu saglabāšanā uzturēšana, lieguma putnu bioloģiskās daudzveidības uzturēšana;**
- **lieguma zemes īpašnieku iespējas veikt savas zemes ilgtspējīgu apsaimniekošanu nodrošināšana.**

3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam

Dabas lieguma apsaimniekošanas īstermiņa mērķi izvirzīti, par prioritāti uzskatot dabas aizsardzību, bet ņemtas vērā arī teritorijas apsaimniekotāju intereses. Minimāli tiek ierobežota zemju privātīpašnieku saimnieciskā darbība, lai nekavētu ekonomisko attīstību teritorijā. Ekonomiskā attīstība veicina teritorijas iedzīvotāju labklājības līmeņa paaugstināšanos, kas sekmē apsaimniekošanas pasākumu realizēšanu, un nodrošina lielākas nepieciešamo finanšu līdzekļu piesaistes iespējas. Ņemot vērā iepriekšminēto, izvirzīti šādi apsaimniekošanas īstermiņa mērķi:

- **aizsargājamo biotopu un sugu (īpaši plēsīgo putnu) dzīvotņu aizsardzība;**
- **atklātu ūdens platību saglabāšana dīķos;**
- **pļavu un ganību saglabāšana un uzturēšana;**
- **teritorijas padziļinātas izpētes un monitoringa uzsākšana;**
- **vietējo iedzīvotāju izpratnes un atbalsta veicināšana DAP prasību ievērošanā un ieviešanā.**

4. Apsaimniekošanas pasākumi

4.1. Apsaimniekošanas pasākumi

Lai nodrošinātu teritorijā noteiktā režīma ievērošanu, svarīgi ir informēt par teritorijas pastāvēšanu un tās robežām. Informāciju par teritoriju iespējams izvietot uz īpašiem informatīvajiem stendiem, un lieguma robežas nepieciešams dabā iezīmēt ar informatīvajām zīmēm, kā to paredz Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK noteikumi Nr. 354).

Jāveic zemes īpašnieku dokumentu sakārtošana (apgrūtinājumi zemesgrāmatā, līgums ar zemes īpašnieku vai apsaimniekotāju lieguma aizsardzības, izmantošanas un dabas aizsardzības plāna prasību ievērošanas nodrošināšanai kā to pieprasa likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”), informējot katru zemes īpašnieku par teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, kas attiecas uz viņa zemes gabalu un teritoriju vispār, kā ar par veicamajiem pasākumiem.

Lieguma valsts īpašumā esošās zemes nav vēlams piešķirt privātīpašumā, lai nesarežģītu lieguma apsaimniekošanu.

Apsaimniekošanas pasākumi apkopoti 6. tabulā un attēloti kartē – 5. pielikumā.

Biotopu apsaimniekošana

Stingrā režīma zonā biotopu apsaimniekošanā prioritāte dodama neiejaukšanās principam – dabisko procesu nodrošināšana, neveicot nekādas darbības, pieļaujot pakāpenisku attīstību (izņemot dīksaimniecībā nepieciešamās darbības). Savukārt pārējā teritorijā galvenokārt jāievēro ierobežotas iejaukšanās principu – dabisko procesu norises nodrošināšana, pieļaujot pakāpenisku attīstību, DAP definētu robežu ietvaros. Dīķu atjaunošanā un uzturēšanā ievērojams aktīvās apsaimniekošanas princips – noteiktu biotopu uzturēšana.

Vēlams turpināt niedru pļaušanu dīķos, izvēcot nopļautās niedres. Gar dīķa krastu ir vēlams atstāt 5 - 10m platas niedru joslas. Ja dīķī veidojas iegarenas niedru saliņas, tad tās arī ir jāatstāj. Kopumā optimālā aizauguma un atklāta ūdens attiecība ir 40% un 60%. Taču aizaugums nedrīkst būt vienlaidus (monodominantas) niedru audzes, tam ir jābūt mozaīkveida, fragmentāram. Vispiemērotākais niedru pļaušanas laiks ir augusts.

Līdzīgs princips ievērojams izcērtot krūmus. Vēlams dīķu krastos atstāt krūmāju fragmentus. Optimāla atklāto vietu un krūmu attiecība ir 30% krasta garuma ir atklāti, bet 70% apauguši ar krūmiem (Račinska 2002). Taču tā kā dīķu apsaimniekošanas prioritāte ir dīksaimniecība, pieļaujams atstāt 40 % krasta ar krūmiem.

Gan izvāktās niedres, gan krūmus nav vēlams sadedzināt tiešā dīķu tuvumā, lai nepieļautu vielu ieskalošanos atpakaļ dīķi. Ja no dīķa ekosistēmas izvāktās barības vielas nonāk atpakaļ, tās atkal veicina dīķa aizaugšanu, tā padarot apsaimniekošanas pasākumus bezjēdzīgus.

Dīķu salām ar augsnes pamatu ir jābūt ar zālaugu veģetāciju, tur nedrīkst būt krūmi un koki, tos vēlams nocirst, izvēcot nocirsto materiālu. Ap šādām salām nedrīkst atrasties niedru audzes, proti, pieejai ūdenim ir jābūt atklātai, izplūtai.

Tā kā daļā lieguma mežu nav īpašu bioloģisko vērtību un daļu mežu vēlams apsaimniekot, veicot kailcirtes, sezonas lieguma zonā atļautas visa veida cirtes un meža mākslīga atjaunošana. Atļauta arī aizaugušo lauksaimniecības zemju apmežošana, jo ne vienmēr ir iespējams atrast līdzekļus lauksaimniecības zemju atjaunošanai vai uzturēšanai.

Tā kā lauksaimniecības zemju apmežošana ir zemes transformācija, sezonas lieguma zonā ir atļauta zemju transformācija. Zemju transformācija atvieglo arī citas ar lieguma apsaimniekošanu saistītas problēmas. Tiek radīta iespēja attīstīt saimniecisko darbību, piemēram, tūrisma infrastruktūru. Taču, lai novērstu nevēlamas izmaiņas liegumā, zemju transformācija pieļaujama tikai pēc pagastu detālplānojuma izstrādāšanas un mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācijas.

Lai saglabātu bioloģisko daudzveidību mežos un veicinātu mežu bioloģiskās vērtības palielināšanos, nosakāmi vairāki ciršanas un ķimikāliju lietošanas ierobežojumi visā lieguma teritorijā (4.2. nodaļa).

Sugu apsaimniekošana

Lai nodrošinātu zosveidīgo putnu aizsardzību un lai nodrošinātu plēsīgo putnu ligzdu vietu aizsardzību ir nepieciešams noteikt stingrā režīma zonu lieguma teritorijā (2., 4. pielikums), kā arī regulējamā režīma zonā un sezonas lieguma zonā aizliegt veikt mežsaimniecisko darbību laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.septembrim.

Lai neiznīcinātu vērtīgas sugas un biotopus, pirms mežsaimniecisko darbu uzsākšanas jāveic mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācija.

Jūras ērgļa, kas ir nometnieks, ligzdošanas rajonā (2. pielikums) ar vairākām ligzdām, ko pāris pa laikam maina, un nakšņošanas vietās nosakāmi medību ierobežojumi (4.2. nodaļa). Šie putni sāk atjaunot ligzdu jau februārī, jo ligzdošanas periods ir salīdzinoši garš. Tos traucē medības, kas notiek ziemas periodā ar dzinējiem un pavasarī (piemēram sloku medības). Šī teritorija arī ir nozīmīga vairākām plēsīgo dzīvnieku sugām.

Izpēte

Tā kā par teritorijas bezmugurkaulnieku faunu ir visai maz datu, tad ir veicināma teritorijas izpēte.

Nepieciešams precīzēt plēsīgo putnu ligzdu atrašanās vietas un to skaitu. Ja DAP paredzētie apsaimniekošanas pasākumi izrādīsies nepietiekami, ap ligzdām, atbilstoši MK noteikumiem "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi", jāizveido mikroliegumus.

Dabas lieguma teritorijā nepieciešams veikt regulāru monitoringu, lai izvērtētu veikto apsaimniekošanas pasākumu piemērotību apsaimniekošanas mērķu sasniegšanai. Ja monitoringa rezultātā atklājas, ka apsaimniekošanas pasākumi nav piemēroti, tie jāmaina, kā arī jāiestrādā izmaiņas DAP.

Izglītība un interpretācija

Par teritorijas stingrā režīma zonu jānodrošina minimāla informācijas pieejamība. Nav pieļaujama dabas lieguma stingrā režīma zonas kā tūrisma objekta popularizēšana, jo teritorija pēc tajā sastopamo sugu sastāva nav piemērota izglītošanai. Attiecībā uz pārējo teritorijas daļu var piemērot aktīvu popularizēšanu, sekojot vai tas neietekmē arī stingrā režīma zonu un attiecīgi reaģējot. Ieteicams realizēt savulaik izstrādāto projektu “Dabas izziņas iespēju pilnveidošana Sātiņu dabas liegumā”, kas paredz liegumam piemērotas tūrisma infrastruktūras izveidi un sabiedrības izglītošanu un informēšanu.

Publiskā pieeja un atpūta (rekreācija)

Teritorijai nosakāma brīva pieeja, t. i. apmeklētāju un zemju īpašnieku un apsaimniekotāju uzturēšanās visā teritorijā nav ierobežota. Šādus ierobežojumus, normatīvajos aktos minētajā kārtībā, uz savas zemes var noteikt to īpašnieki un apsaimniekotāji.

6. tabula
Apsaimniekošanas pasākumi prioritāšu secībā

Mērķis	Pasākums	Izmaksas, iespējamie līdzekļu avoti	Iespējamie veicēji	Termiņi
Aizsargājamo biotopu un sugu (īpaši plēsīgo putnu) dzīvotņu aizsardzība	Teritorijas zonējuma ieviešana		Pašvaldība, VARAM	2004. g.
	Informācijas stendu izvietošana	200 Ls/1 gab	Pašvaldība	2005. g.
	Informācijas zīmju izvietošana	50 – 70 Ls/1 gab	Pašvaldība	2005. g.
	Mežsaimniecības ierobežojumu izmaiņas		Mežu īpašnieki un apsaimniekotāji	Visu individuālo aizsardzības un izmantošanas MK noteikumu darbības laiku
	Lieguma statusam atbilstošas tūrisma infrastruktūras izveidošana – projekts “Dabas izziņas iespēju pilnveidošana Sātiņu dabas liegumā”	LOB, LVAF, pašvaldības līdzekļi ~ 6600 Ls	Pašvaldība	2005. g.
Atklātu ūdens platību saglabāšana dīķos	Niedru pļaušana un izvākšana		Dīķu īpašnieki	Katru gadu augustā (pļauj pakāpeniski)
	Krūmu ciršana un izvākšana		Dīķu īpašnieki	Regulāri, pēc nepieciešamības
Pļavu un ganību saglabāšana un uzturēšana	Krūmu ciršana un izvākšana		Zemju īpašnieki	Regulāri, pēc nepieciešamības
	Pļavu pļaušana vismaz reizi 3 gados		Zemju īpašnieki	Regulāri
	Ganīšana pļavās, ja nepļauj		Zemju īpašnieki	Katru gadu

Teritorijas padziļinātas izpētes un monitoringa uzsākšana	MAB inventarizācija Īpaši aizsargājamo meža iecirkņu inventarizācija (mikroliegumi) Izveidot apsaimniekošanas plānā paredzēto pasākumu efektivitātes novērtēšanas sistēmu (monitorings)		VMD*, VAS "LVM" VMD, VAS "LVM" RVP	2008.g.
Vietējo iedzīvotāju izpratnes un atbalsta veicināšana DAP prasību ievērošanā un ieviešanā	Dokumentu sakārtošana (sk. 4.1. nod.) Informēšana		RVP, pašvaldība, VZD RVP, pašvaldība	2008. g. Regulāri

Saīsinājumi:

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija;

LOB – Latvijas Ornitoloģijas biedrība;

LVAF – Latvijas Vides aizsardzības fonds;

VMD – Valsts meža dienests;

VAS "LVM" – Valsts akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži";

RVP – Reģionālā vides pārvalde;

VZD – Valsts zemes dienests.

4.2. Ieteicamais teritorijas zonējums

Teritorijā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, ja īpaši aizsargājamo dabas teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nenosaka savādāk.

Teritorijā vēlams izdalīt trīs funkcionālās zonas:

- stingrā režīma zonu;
- regulējamā režīma zonu;
- sezonas lieguma zonu.

Zonējums attēlots 4. pielikumā.

Stingrā režīma zonu nosaka, lai saglabātu retas vai tipiskas ekosistēmas un retas un īpaši aizsargājamas sugas un biotopus, kā arī, lai veicinātu dabisko procesu netraucētu un ilgtspējīgu attīstību.

Stingrā režīma zonā aizliegts:

- veikt jebkādu mežsaimniecisko darbību, izņemot ugunsdrošības pasākumus un bīstamo koku novākšanu;
- grāvju rakšana;
- ceļu būve un to remonts;
- mežacūku barotavu ierīkošana;
- medību torņu ierīkošana un izmantošana no 1.februāra līdz 1.augustam.

Regulējamā režīma zonu nosaka, lai pētītu ekosistēmu struktūru un funkcijas, to pārmaiņas dabisko procesu un antropogēno faktoru ietekmē, kā arī lai saglabātu biotopu un sugu daudzveidību.

Regulējamā režīma zonā aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.septembrim, izņemot ugunsdrošības pasākumus, bīstamo koku novākšanu, meža kultūru ierīkošanu un lauksaimniecības zemju apmežošanu.

Regulējamā režīma zonā, tāpat kā līdz šim, aizliegta galvenā un rekonstruktīvā cirte.

Pirms mežsaimniecisko darbu uzsākšanas jāveic mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācija.

Sezonas lieguma zona noteikta, lai ierobežotu darbību noteiktā laika periodā.

Sezonas lieguma zonā paredzēts aizliegt veikt mežsaimniecisko darbību laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.septembrim, izņemot ugunsdrošības pasākumus, bīstamo koku novākšanu, meža kultūru ierīkošanu un lauksaimniecības zemju apmežošanu.

Pirms mežsaimniecisko darbu uzsākšanas jāveic mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācija.

Sezonas lieguma zonā atļautas:

- visa veida cirtes;
- meža mākslīga atjaunošana, arī aizaugušo lauksaimniecības zemju apmežošana;
- zemju transformācija, izņemot dīķu zemes, apmežošanas, un infrastruktūras attīstības nolūkos tikai pēc pagastu detālplānojuma izstrādāšanas un mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācijas.

Visā lieguma teritorijā aizliegts:

- veikt kokmateriālu ķīmisko apstrādi;
- lietot ķīmikālijas un minerālmēslus meža kopšanā, izņemot kaitēkļu un slimību masveida savairošanās gadījumos un mākslīgi atjaunojot mežu (izņemot - ar ikreizēju reģionālās Vides pārvaldes atļauju);
- cirst sekojošu izmēru augošus kokus – arī ārpus mežu zemes, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla (vieta, kur stumbrs pāriet sānsaknēs un sākas tā spējš paplašinājums) lielāks par:
 - priedei – 65 cm;
 - eglei – 70 cm;
 - osim – 60 cm;
 - liepai – 30 cm;
 - bērzam – 65 cm;
 - melnalksnim – 45 cm;
 - apsei – 80 cm;
 - ozolam – 80 cm.
- cirst nokaltušus un izvākt kritušus kokus un kritalas, kuru caurmērs > 50 cm, izņemot bīstamu koku novākšanu;
- izcirst kokus ar resniem un lieliem zariem un dobumainus kokus.

Aizliegtas ūdensputnu medības dīķos ar kadastra numuriem 84720010281, 84720010122, 84720070090 un 84720010085 un no to dambjiem 4. pielikumā attēlotajā teritorijā.

Pārējās dīķos ūdensputnu medības atļautas no atklāšanas dienas līdz 15.septembrim.

Jebkāda veida medības aizliegtas Saldus virsmežniecības Sesiles mežniecības 313., 314., 321., 323., 324. kvartālos no 1. februāra līdz 1. novembrim, bet 322. – visu gadu.

5. Plāna ieviešana un atjaunošana

5.1. Plāna ieviešanas praktiskie aspekti

Dotā plāna ieviešana būtiski atkarīga no finansējuma lieluma. Prioritāra ir atklātu ūdens platību saglabāšana dīķos, krūmu izciršana dīķu krastos. Jānodrošina niedru pļaušana un nopļauto niedru izvešana. Tāpat ir jānodrošina nocirsto krūmu izvešana. Nav pieļaujama niedru un krūmu dedzināšana uz dambjiem, kas atrodas starp un ap dīķiem.

Ja iespējams atrast pietiekami daudz līdzekļu, iespējams iegādāties niedru pļaujamo mašīnu.

Pļavu saglabāšana teritorijā atkarīgā no iespējām izcirst krūmus un regulāri pļaut pļavas. Pļavu saglabāšana visā teritorijā nav prioritāra, jo tām nav īpašas botāniskās vērtības. Taču, lai saglabātu biotopu daudzveidību un teritorijai raksturīgo ainavu, pļavas vēlams saglabāt vismaz vietās, kur paredzēta tūrisma infrastruktūras attīstība (5. pielikums).

Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" paredz, ka zemes īpašniekam un lietotājam ir tiesības uz nodokļu atvieglojumu vai citādu likumā noteikto atlīdzību, ja aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumi rada viņam zaudējumus.

Pēc likuma "Par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām" teritorijas saglabāšanu, uzturēšanu un pārvaldi finansē no valsts budžeta līdzekļiem.

Pašvaldībai ir tiesības izmantot ienākumus no bezpeļņas organizāciju saimnieciskās darbības un ziedojumus naudas līdzekļu vai mantas veidā, kā arī līdzekļus no naudas sodiem un videi nodarīto zaudējumu atlīdzības, kas iegūti par šo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumu pārkāpumiem.

Aizsargājamo teritoriju saglabāšanai un uzturēšanai var izveidot arī speciālus fondus. Šiem nolūkiem ir iespējams arī pieprasīt līdzekļus Latvijas Vides aizsardzības fondā.

Līdzekļus dabas parka apsaimniekošanai var iegūt arī iesaistoties dažādos starptautiskajos projektos vai saņemot tās no Eiropas savienības programmām, piemēram LIFE Nature vai LIFE Environment un SAPARD (Speciālā pirmsiestāšanās programma lauksaimniecības un lauku attīstībai).

5.2. Plāna atjaunošana

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika periodam no 2003. līdz 2008. gadam. Plāna atjaunošana veicama 2008. gadā.

5.3. Nepieciešamie grozījumi teritorijas plānojumā

Visiem pagastiem, kuru teritorijā atrodas dabas liegums nav izstrādāti teritoriālie plānojumi. Arī Saldus rajonam vēl nav izstrādāts teritoriālais plānojums.

2002.gada 12.februārī rajona padomes sēdē tika apstiprināts "Saldus rajona teritorijas attīstības plāna 2002.-2014.gadam" izstrādes darba uzdevums. Tas paredz Attīstības plāna izstrādi veikt sekojošos posmos:

- līdz 2002.gada beigām - attīstības stratēģiju un rīcības programmu;
- līdz 2003.gada beigām - teritorijas plānojumu (www.saldus.lv).

5.4. Ieteikumi individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem

Noteikumi nosaka dabas lieguma "Sātiņu dīķi" (turpmāk — liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī tā funkcionālo zonējumu, lai nodrošinātu teritorijai raksturīgās daudzveidīgās putnu faunas saglabāšanos, kā arī citu īpaši aizsargājamo sugu un to dzīvotņu aizsardzību.

Lieguma teritorijā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, ja šajos noteikumos nav noteikts citādi.

Liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

- stingrā režīma zona;
- regulējamā režīma zona;
- sezonas lieguma zona.

Lieguma platība ir 3757 ha. Dabas lieguma funkcionālo zonu shēma noteikta šo noteikumu 1. pielikumā, bet funkcionālo zonu robežas - šo noteikumu 2. pielikumā (sk. 4 . pielikumu).

Stingrā režīma zona izveidota, lai saglabātu liegumam tipiskas ekosistēmas un retas un īpaši aizsargājamas sugas un biotopus, kā arī, lai veicinātu dabisko procesu netraucētu un ilgtspējīgu attīstību.

Stingrā režīma zonā aizliegts:

- veikt jebkādu mežsaimniecisko darbību, izņemot ugunsdrošības pasākumus un bīstamo koku novākšanu;
- grāvju rakšana;
- ceļu būve un to remonts;
- mežacūku barotavu ierīkošana;
- medību torņu ierīkošana un izmantošana no 1.februāra līdz 1.augustam.

Regulējamā režīma zona izveidota, lai pētītu ekosistēmu struktūru un funkcijas, to pārmaiņas dabisko procesu un antropogēno faktoru ietekmē, kā arī lai saglabātu biotopu un sugu daudzveidību.

Regulējamā režīma zonā aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.septembrim, izņemot ugunsdrošības pasākumus, bīstamo koku novākšanu, meža kultūru ierīkošanu un lauksaimniecības zemju apmežošanu.

Regulējamā režīma zonā, tāpat kā līdz šim, aizliegta galvenā un rekonstruktīvā cirte.

Pirms mežsaimniecisko darbu uzsākšanas jāveic mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācija.

Sezonas lieguma zona noteikta, lai ierobežotu darbību noteiktā laika periodā.

Sezonas lieguma zonā paredzēts aizliegt veikt mežsaimniecisko darbību laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.septembrim, izņemot ugunsdrošības pasākumus, bīstamo koku novākšanu, meža kultūru ierīkošanu un lauksaimniecības zemju apmežošanu.

Pirms mežsaimniecisko darbu uzsākšanas jāveic mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācija.

Sezonas lieguma zonā atļautas:

- visa veida cirtes;
- meža mākslīga atjaunošana, arī aizaugušo lauksaimniecības zemju apmežošana;
- zemju transformācija, izņemot dīķu zemes, apmežošanas, un infrastruktūras attīstības nolūkos tikai pēc pagastu detālplānojuma izstrādāšanas un mežaudžu atslēgas biotopu un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu inventarizācijas.

Visā lieguma teritorijā aizliegts:

- veikt kokmateriālu ķīmisko apstrādi;
- lietot ķīmikālijas un minerālmēslus meža kopšanā, izņemot kaitēkļu un slimību masveida savairošanās gadījumos un mākslīgi atjaunojot mežu (izņemot - ar ikreizēju reģionālās Vides pārvaldes atļauju);
- cirst sekojošu izmēru augošus kokus – arī ārpus mežu zemes, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla (vieta, kur stumbrs pāriet sānsaknēs un sākas tā spējš paplašinājums) lielāks par:
 - priedei – 65 cm;
 - eglei – 70 cm;
 - osim – 60 cm;
 - liepai – 30 cm;
 - bērzam – 65 cm;
 - melnalksnim – 45 cm;
 - apsei – 80 cm;
 - ozolam – 80 cm.

- cirst nokaltušus un izvākt kritušus kokus un kritalas, kuru caurmērs > 50 cm, izņemot bīstamu koku novākšanu;
- izcirst kokus ar resniem un lieliem zariem un dobumainus kokus.

Aizliegtas ūdensputnu medības ar kadastra numuriem 84720010281, 84720010122, 84720070090 un 84720010085 un no to dambjiem 4. pielikumā attēlotajā teritorijā.

Pārējos dīķos ūdensputnu medības atļautas no atklāšanas dienas līdz 15.septembrim.

Jebkāda veida medības aizliegtas Saldus virsmežniecības Sesiles mežniecības 313., 314., 321., 323., 324. kvartālā no 1. februāra līdz 1. novembrim, bet 322. – visu gadu.

Liegumā nepieciešama dabas aizsardzības plānā paredzēto pasākumu veikšana īpaši aizsargājamo sugu, to dzīvotņu, kā arī īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanai.

**VENTAS UN ŠĶĒRVEĻA IELEJAS DABAS LIEGUMA
DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS.**